

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek)
Üllői-út 35. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Törzskönyvelő Bizottságnak f. évi november hó 5-én, pénteken d. u. 4 órakor a „Köztelek” tartandó ülésére.

Főtárgyak:

Uj állatok felvétele.
A fölmivvelésügyi miniszter válasza az állami tenyészetek bejelentése tárgyában.
Folyó ügyek.

Kostyán Ferencz, elnök.

Hizott állatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi december hó 11., 12. és 13-ik napjain díjazással egybekötött hizott állatvásárt rendez Budapesten a székesfővárosi marhavásár-tér istállóiban.

A hizott állatvásárral kapcsolatban próbavágásokat is fog végeztetni a rendező-bizottság.

A hizott állatvásárra felhozható: hizott szarvasmarha, juh, sertés és hizott baromfi. Díjazásokra állami érmek, városi, egyesületi és egyéb értékes díjak állanak rendelkezésre.

A vásáron részt venni óhajtó gazdákat kérjük, hogy bejelentéseiket az OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, Köztelek) megszerezhető bejelentési iven minél előbb megtenni sziveskedjenek.

Rendező-bizottság.

Az örlési forgalom megszüntetése.

Az örlési forgalom kérdése, mely 1892-ben került szőnyegre s a mult évben megorvosolva, ideiglenes nyugalomba tetetett, most ujra feltámadt. Kisértése azonban nem fog sokáig tartani.

Az örlési forgalom megszüntetése osztrák részről olyan követelmény gyanánt állítottatott oda, mint a kiegyezés sine qua non-ja. A kiegyezés egész kérdése zátonyra jutván, most már a Reichsrath jobb oldala a provizoriumba is — a többek között — csak oly kikötéssel volt hajlandó belemenni, ha biztosítékát veszi annak, hogy az örlési forgalom már a jövő év elején megszűnik.

A magyar kormány hajlandóságot mutat arra, hogy az örlési forgalmat a kiegyezési kérdések komplexumából külön választva, még ez év folyamán elintézzze. A dolog tehát meglehetősen megérelt arra, hogy az örlési forgalom napjait megszámláltaknak tekintsük.

Mi az az örlési forgalom? Röviden abban áll, illetve onnan keletkezik, hogy a malmok „kikészítési eljárás” czimen idegen búzát vámentesen hozhattak be. A malmok szerint szükségük volt e kedvezményre, mert a magyar búzát a külföldön egyébként nem tudták elhelyezni, hacsak az ugynevezett malterrel kereskedelmi áruvá nem formálják. E naiv védekezés az első támadásra megdült s jött a másik, mely szerint e kedvezmény azért szükséges, hogy a malmok a magyar buza fehér lisztje értékesítésénél a külföldön szenvedett veszteségeiket ily módon fedezhessék. Tényleg pedig azért

volt szükség e kedvezményre, hogy nagy malmaink a vámentesen behozott idegen búzát felraktározván, azt spekuláció tárgyává tegyék, vele a honi buza árát lenyomják. Következménye volt, hogy az olcsó s gyengébb minőségű búzából készült örléménnyel a magyar buza renoméját a külföldön rontották s idebent a kedvezmények élvezetén kívül eső malomiparral tarthatatlan versenyt vettek fel.

Az OMGE. volt az első, amely felhívta a figyelmet ezekre a következményekre, amelyek sujtják a mezőgazdákat és sujtják a kis malomipart. Az agráriusok első energikus s együttes fellépése az örlési engedéllyel üzött visszaélések ellen irányult. A kormány nem reagált.

1892-től 95-ig egész irodalmat teremtett magának a kérdés. Az intéző körök még csak tudomásul sem vették annak létezését. Ugyanekkor az ügy a boldog emlékü Péchy Tamás egy interpellációja révén a parlament elé is került. A magyar gazdaközvélemény állásfoglalása, egyhangu megnyilatkozása azonban teljesen eredménytelen maradt s csakis az osztrák agráriusoknak s az osztrák kormánynak köszönhető egyedül az, hogy 1896 év január havában a pénzügyi, kereskedelmi és fölmivvelésügyi miniszterek egyetértőleg, az örlési forgalmat szabályozó 1882. évi miniszteri rendelet illető határozatait módosították. Módosították, még pedig olyformán, hogy 1. az eddigi korlátlan vámhitel megszüntetésével a váमितéket készpénzben letenni rendelték el; 2. a kiviteli határidő egy évről hat hónapra korlátoztatott; 3. 100 kg. behozott buza

T. cz.

Mindennemü takarmány fűmagot, különösen

magyar luczernát

legelőnyösebb áron veszünk. Kérünk hű mintákat, melyekre árajánlattal szolgálunk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Mai számunk 20 oldal.

után — nem mint addig 70 — hanem 100 kilogramm örlemény viendő ki.

Ezek az intézkedések jelentékenyen korlátozták ugyan a visszaéléseket, a helyzet azonban a régiben maradt. Ugyanis a nagy malmok az idegen buzával ezután is spekulálhattak a magyar gazdák rovására s a vámmentes idegen buzával ezután is csak úgy nyomhatták a kis malomipart, mint eddig, amit megkönnyített részükre az, hogy a kartalmalmoknak nemcsak a kész liszt kivitelére voltak az export vonalakon jelentékeny tarifakedvezményeik, hanem a malternek használt idegen buza behozatalára is jelentékeny vasúti refakciákat élveztek.

A spekuláció tehát idegen papiros buzával tovább is folyt. Tapasztaltuk, hogy a vidéki malomipar panaszkodásának okát nem szegte a megrendszabályozás és az idegen buza nem szűnt meg kísérteni közöttünk, mint erre közelezen a „Concordia” gőzmalomnak egy nyilvánított beismerésében is rámutattunk.

A dolgok ilyen állása mellett most már a kérdés merül fel, vajjon a magyar mezőgazdaság érdekében oportúnusnak tartjuk-e az örlési forgalom teljes megszüntetését? Vagy azt tartjuk érdekeinket jobban kielégítőnek, ha az örlési forgalom meghagyásával csupán az örlési engedéllyel üzhető visszaélések szüntettetnének meg?

Hogy erre a kérdésre helyes választ adjunk, mindenekelőtt megfelelő kiindulási pontot kell keresnünk. Mert ha az önálló vámterületből indulunk ki, amely esetben mintegy 12—13 millió q évi buzafeleslegünkre nézve következnek be

a kiviteli kényszer, akkor szó sem lehet arról, hogy az örlési engedély fentartásuk bármily formában is. Míg ha a közös vámterületből indulunk ki, amikor is buzakivitelünk egyáltalán nem számottevő, vagy éppen semmi: így már megfontolandó a válasz.

A kereskedelmi szerződések általában mindenütt s így nálunk is, ma és valószínűleg a jövőben köttendőknél is, a vámmentes transito forgalmat s ennél ugyanazon tarifákat biztosítják a külföldi terménynek, mint amelyet a hazai élvez.

Ha már most így áll a dolog, akkor mi a külföldi termény versenyét a külföldi piacokon meg nem akaszthatjuk, de még meg sem nehezíthetjük.

Sőt előidézzük azt, hogy az a termény, amely nálunk dolgoztatott fel fogyaszthatóvá, ezentul vagy már odahaza, vagy a fogyasztó államban fog feldolgoztatni s mi egy nagy iparral leszünk szegényebbek.

Igaz, hogy ez előbb vagy utóbb be fog következni, mert az államok közgazdasági fejlődésének természetes következménye, de nem indokolt, hogy azt mi mesterségesen elősegítsük.

Kétszeresen nincs reá okunk, amióta buzafeleslege nincs a monarkianak, feltevé, ha ez örlési forgalmat úgy szabályozzuk, hogy az sem a hazai termelést a spekuláció révén, sem a hazai fogyasztást a nemesített termény közfogyasztásba való bocsájtásával nem érinti.

Ez volt az O. M. G. E. álláspontja mindig, s mégis volt idő amidőn ezt az állásfoglalást nagyiparellenesnek stigmatizálták.

Kíváncsiak vagyunk, hogy mely in-

dokolással fogja a kormány most az örlési engedély eltörlését indítványozni, amikor a mi kérelmünket, amely annak szabályozását követelte, figyelemre sem méltatta. A különbség csak az, hogy mi csak közgazdasági szükségletnek tartottuk a megrendszabályozást, a beszüntetés pedig ma a kormányra nézve politikai szükség.

Am, ha a kormány nem félti az annyira agyondédelgetett nagy malomipar sorsát az örlési engedély eltörlése következményeitől, annál kevésbé fájhat a mi fejünk, mert annál nagyobb a megnyugvásunk, hogy az idegen verseny saját belpiaczunkon fejét fel nem ütheti.

Nem aggaszt bennünket az sem, hogy a nagy malmok 50%-os üzemi-redukciót határoztak el. Sőt még okát sem kutatjuk ennek az elhatározásnak.

A tény az, hogy a vámkülföld számára eladó buzánk alig van többé, nem félünk tehát attól, hogy a malmok megállapodása káros hatásokat idézzen elő. Bizunk továbbá abban, hogy a malmok, az örlési forgalom megszüntetése esetén, mihamar kigyógyulnak a makacsság mindennemű betegségéből s igyekezni fognak saját érdekükben annyit örölni a magyar buzából, amennyit éppen lehetséges.

Végtére is nem fenyeget több veszedelem, minthogy a malomipar utalva lesz létfeltételeit a magyar buza feldolgozásában s kivitelében biztosítani s ezzel eredeti hivatásának medrébe zökken vissza. Egészséges fejlődése elé gátat emelni senki sem akar. Ami kívának tőle, ez csak az, hogy próbáljon ezentul megélni a saját emberségéből.

TÁRCZA.

Vig világ.

Mulattató történetek, kalandok, adomák a vadász-, erdész- és gazdaéletből, a falu és puszták világából. Huszónöt műmelléklettel. Irta: **Bársony István**. Kiadta az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat. Ára 12 frt.

Akik figyelemmel kísérik a „Köztelek” tárcza-rovatát, azok már régebben tudomást vettek róla, hogy Bársony Istvántól az ősz folyamán ismét egy könyv fog megjelenni, „Vig világ” ezim alatt. Hát ez a könyv már megjelent, nem sokkal tovább vártatva magára, mint maga az ősz. Hogy olvasóink e helyen csak most vesszük ismertetését, ennek mi vagyunk az okai.

A sajtó már jóval előbb foglalkozott a szóban levő munkával, legkönnyebb lett volna néhány szokásos és ildomos frázissal annak idején magunknak is végezni vele. Mi azonban nem akartunk Bársony Istvánnal ilyen könnyen „elkészülni”, kivált ez alkalommal nem. Mondjuk miért.

Ha teszem azt Braun Ézsaiás ur szép tárczákat ír, szívesen megdicsérem a munkáit s az ügyes dolgozatok révén talán a Braun ur neve is megragad az emlékezetemben, azonban a világon a legkevésbé az érdekel, hogy kicsoda, micsoda ennek a névnek a tulajdonosa, melyik kávéházban virraszt, milyen szívtartó rág, kikkel vannak flörtjei, miközben erkölcsi problémákat penget. Azután gyakrabban olvasok Brauntól jó dolgokat. Azt mondom: Ez a Braun jól ír. Majd tovább megyek.

Meglátom a nevet a dolgozat alatt s így gondolkodom: Braun irta, ennek jónak kell lenni.

A név kezd immár előttem jelentőséget öltetni, de még mindig csak azt a garanciát keresem benne, hogy jó tárczát fogok olvasni. Majd elolvasok tiz-husz sort s felkiáltok: „Ezt bizonyosan Braun irta!” Itt már tehát, félig öntudatlanul kombinálok az egyéniségre. Végre is a Braun név egy bizonyos zsánert, egy egészen különleges eszmekört, gondolatirányt kezd képviselni előttem. A Braun ur bizonyos típus létetemenyességé válik, amelyről illik tudomást venni, reá hivatkozni, a vele rokonszenvező eszméket védeni, vitatni az ellenkezőket.

És ekkor a divat, a kritika, meg az olvasó természetes érdeklődése összeütik a fejüket s kérdik: „Az ördögbe ki is lehet az a Braun?”

És előlép Braun Ézsaiás, mint egyéniség, akinek magán életviszonyaiból minden mozzanatot csemegefalat az érdeklődőknek, tanulságos támpont a tudományos kritikának.

Vajjon nem érkezett volna még el az ideje annak, hogy a felől is gondolkozzunk s beszéljünk valamelyest: ugyan ki lehet ez a Bársony István?! Hiszen a jóízű vadász-kalandoknak a pompás tájleírásoknak egy egész különleges kultuszát teremtette meg már a magyar irodalomban; sőt ennél többet is tett. Akkor, mikor az ugynevezett realiztikus áramlat még az utolsó tárczahasábnyi tért is elfoglalta, az író világ naturalizált, analizált és szimbolizált, hát ekkor Bársony István segítségül hívta az elcsapott romantika örök erőforrását: a szép természetet s éles szemű és poétikus lelke megtalálta annak egyszerű jelenségeiben a tárgyakat, amelyek iránt érdek-

lődni még mindig érdemes, amelyeket szeretni értők lelkesülni lehet. Megnyitotta az elfeledett utat, amely az üdülésre vágyó kedélyt a szép, a bájos természet szűziségeihez vezeti.

És lám, szívesen ment vele mindenki, pedig nem ígért idegrontó problémákat, drámai fordulatokat, hanem csak rövidke, ártatlan élvezetet a hamisítatlan természetben és a hamisítatlan emberekben.

És nem ment ő el vadregényes természetű szépségektől Svájcba, Olaszországba s más színhelyére a természet exotikus alkotásainak; nem avatkozott bele a nemzetközi társadalomba, érdekes emberanyagot keresendő: hanem itt maradt közöttünk, magyar földön nőtt, magyar vérből fakadt virágokat gyűjtött össze és lám, milyen szép bokrétát tudott kötni belőlük. Ime, ez az ő hatásának a titka s ezért szeretjük mi őt jobban bárki másnál: ragaszkodik a maga portájához és nem nézi le a maga fajtáját.

Hatásának másik titka az, hogy Bársony István egyéni hitelt is tudott teremteni magának. Hogy értjük ezt?

Hát, teszem azt, Braun Ézsaiás igen szép dolgokat írhat vidékekről, népről, vadász-kalandokról, tetszetik nekem az író nagyon. De azután, ha megtudom, hogy ez a Braun írott munkákból kéri kölcsön a benyomásait, ellenben ha harmatos füre lép, náthát kap, ha meglátja két pusztai gubás atyafit, azok elől megszabadna és soha, még a hetvenhedik öregapja sem próbálta azt, hogyan lehet egy rókát kisajátítani a bundájából ez irányú becses engedélye nélkül: akkor azt mondom, hogy nagyészű ember ez a Braun, aki kevésből sokat lát s finoman alkalmaz, de a fene-

NÖVÉNYTERMELES.

Rovatvezető: Kerpely Kalmán.

Másodrendű vetőmag.

☞ Az idek, ugy mennyiség, mint minőségre gyenge buzatermés, valamint a magas buzaárak sok intelligens gazdát is arra az ös szokásra vezettek vissza, hogy az ugy is kevés jobb minőségű búzát eladásra tartva fenn, vetőmagnak a gyengébb kvalitású, apróbb szemű II-od rendű magot használják.

Ez a körülmény indított arra, hogy összehasonlításokat tegyék az I. és II-od rendű buza csirázóképessége tekintetében, különös súlyt fektetve a csávázás behatására.

Az eredmény feltűnő, mert amíg a II. rendű buzavetés hátrányát leginkább a satnya növények kevesebb életképessége s a várható maghozam silányabb minőségében hiszszük nyilvánulni, az alábbi szám adatok meggyőznek arról, hogy a csávázott II-od rendű buza csirázóképessége annyira nem közelíti meg a jobb minőségű csávázott buza csirázóképességét, hogy a némileg fennálló egyensúlyt a kettő között csakis a II-od rendű előnyére számítható kisebb hektolitersúly, alacsonyabb ár s a bizonyos űrmértékben levő szemek nagyobb száma tartja mégis fenn.

Bár az előhaladott vetési időnél fogva kissé későn, mégis némi szolgálatot vélek teljesíteni, ha számításomat és kísérleteimet figyelem tárgyává tenni bátorodom.

Hogy a kétféle buza csirázóképességét ugy állíthassam egymással szembe, hogy az valódi értékében legyen összehasonlítható, a II. r. buza vetésénél mutatkozó elébb felhozott előnyöket az I. rendű búzával szemben % okba számítottam át.

Kísérletemhez cséplőgépen körülbelül felére szortírozott, teljesen beérett búzát vettem, melynek hektoliterje jól kitisztítva az I-rendűnél 74 kg. a II-rendűnél 68 kg-ot nyomott.

Többszörös próbát véve I. Hl.-ben található szemek számát ez I-r.-ben 2,480.000-re,

a II-rendűben 3,430.000-re becsültem, vagyis amíg 2 mm. I-r.-re 3,351.351, addig a II-r.-re 5,044.117 szem esik; vagyis egyenlő súlyu I-rendű búzában 34%-al találtam kevesebb számú szemet, mint a II-rendű minőségében.

A 74 és 68 kg.-os buza értéke közti különbséget 15%-ra véve fel az I-r. hátrányára 34 + (ennek 15%-ja) 5 = 39%-ot számítottam.

A próbát ugy az első, mint a második rendű magból 3-3 csoportban ejtettem meg; mindegyikből vettem 1. csávázatlan, 2. Kühn szerint 0.5%-os rézgáliczoldatban áztatott szemeket, végre 3. tekintettel arra, hogy a hosszadalmasabb Kühn-féle áztatási eljárás sok helyütt még mindig nem volt képes kiszorítani a bár tökéletlenebb, de tagadhatatlanul gyorsabb és egyszerűbb 2%-os rézgálicz oldattal való meglocsolás és összekeverésben álló páczolási módot, ilyen eljárással csávázott maggal is tettem kísérletet.

Hogy pedig az adatokra annál biztosabban támaszkodhassam, ellenőrző próbaképpen mindegyikből ismét két kísérletet hajtottam végre, hogy így 2-2 adatból vont átlagok álljanak rendelkezésemre.

Könnyebb áttekinthetős kedvéért az eredményt alábbi táblázatban adom:

	100 szemből kicsirázott		
	csávázatlan	0.5%-os rézgáliczoldatban áztatott	2%-os rézgáliczoldattal locsolt
I-ső rendű 74 kg. súlyu búzából vett 1-ső próba szerint	99	98	87
ellenőrző 2-ik " "	98	98	89
Átlagban	98.5	98	88
II-od rendű 68 kg. súlyu búzából vett 1-ső próba szerint	86	74	49
ellenőrző 2-ik " "	90	70	51
Átlagban	88	72	50
A II-od r. buza csirázóképessége az I. r.-hez viszonyítva . . .	89	73	57

illetve a II. r.-re eső veszteség az I. rendűhöz viszonyítva 11 27 43
A II. r. javára tett előbbi számítás eredménye . . . 39 39 39
A II. r. javára, illetve hátrányára irandó különbözet . . . +28 +12 -4

Az eredmény világosan beszél. Egyenlő értékű buza elvetésénél a csávázatlan magnál a II. r.-ből 28%-kal több szem csirázik ki. E többlet még kilátást nyújthat arra, hogy az időjárás viszontagságai folytán kipusztult növények a 28%-ból pótolva lesznek. Ott tehát, hol a maghozam tekintetbe nem jön, mint a takarmányvetésnél, a gyengébb minőségű buza vetése indokoltnak látszik.

Másképp áll azonban a dolog a csávázott magnál. A cséplőgépből kikerülő repedezett, töredezett szemek ugyanis a rézgálicz behatása alatt sokat veszítenek csirázóképességükből s tekintve, hogy éppen a II-od rendű magban aránylag sokkal több a töredezett szem, éppenséggel nem lehet meg, hogy az I. és II. r. mag csirázóképessége közti különbség a csávázott magnál jóval nagyobb, mint a csávázatlan magnál s hogy e különbség annál nagyobb, minél töményebb rézgáliczoldat — bárha rövidebb ideig tartó — behatásának volt kitéve.

Ez adatok megtanítanak arra, hogy a Kühn-féle eljárás (0.5%-os rézgáliczoldatban való áztatás) szerint páczolt magnál még mutatkozik némi csirázási előny a II. r. buza javára; s lehet, hogy e 12%-os pótolja is a kipusztuló életképtelen növényeket. Nem hiszem azonban, hogy az a néhány esetleges % előny, ami még ez után is fennmarad, megérdemelje a maghozam mennyisége és minősége tekintetébeni veszteség kockázatát.

Figyelemre méltatandó végre az utolsó eredmény, a 2%-os rézgáliczoldattal locsolt I. és II. r. mag csirázóképessége közti különbség. Ezzel röviden végezhetünk; 4% veszteség mutatkozik a II. r. buza rovására. Ez a szám minden további számításat feleslegessé tesz.

De nem lesz felesleges még egy körülményre különösen figyelmet fordítani e szá-

higyen neki. Hány íróval vagyunk ugy, akikről meg vagyunk győződve, hogy olykor borzasztó pesszimizmusokat elrontott gyomor, vagy megtagadott hitel eredményezi.

Bársonnyal nem így vagyunk. Ő maga kitűnő vadász, szervezete, idegzete, korpulenciája ugy megalkotva, hogy azon szél, fagy, záporosó ki nem fog, szíve megedzve, hogy azt farkasordítás riadalomba nem hozza.

Szenvedélye a vadászat. Erdőket, réteket buj, amint szerét teheti. De nemcsak veszedelmes, vadölő fegyverét viszi magával, hanem a benyomások iránt fogékony, finom érzületű szívet is.

Ez egy egészséges, erős sziv. Nem ismeri a czinizmust, de nem ismeri az érzélgést sem. Amit lát, hall és érez, annak eltörülhetlen nyoma marad benne, mint valami viaszlapon. De az egészséges, üde kedély vaspántja őrzí ezt a viaszlapot, amelyhez józan, tiszta ítékezés szűri át a benyomásokat s ezek már megszületésük első pillanatában formát és alakot öltenek. Ezért tud Bársony olyan közvetlen lenni.

Ott ir ő tulajdonképpen a hely színén; csupa kész dolgozatokat hoz haza a fejében, ezeket papirosra vetni már inkább csak mesterség. A művészet a látás és az érzés volt.

Ez pedig az igazi művészet. A fantáziának műveiben alig jut nagyobb szerep, mint hogy a feldolgozásra alkalmas, kilopott anyagot esztetikus kapcsolatba hozza. Tessék elolvasni a „Vig világot”. Csupa eleven élet pezsdül végig a pompás, humoros rajzokban és még sem vesszük észre soha, hogy az író költene; sohasem az író elmés ötleteiben, ha-

nem a való élet ötleteiben gyönyörködünk. Az író annyira összpontosítani tudja a figyelmet tárgyai iránt, hogy szinte elrejtí magát, az olvasó elítél végig abban az illúzióban marad, hogy az élet készen tartogatta ezeket a jóízű történeteket, Bársony Istvánnak csak éppen fel kellett fedeznie azokat. Hiszen oly természetes benne minden, meg oly igaz; az embernek sohasem jut eszébe az a gondolat, hogy no, itt az író ötlete tolt egyet a dolgon; magától indul, önerejéből fejlődik itt minden történet, mint a réti virág.

A kritikának sok elismerő szava van a „Vig Világ” szerzőjéhez. Van azonban magának a munkájának egy tulajdonsága, ami a laikus olvasó előtt a jó kritikánál is többet ér, ez az, hogy mulattat. Ezek a munkák nem az eredetük előkelőségénél fogva tartanak számot az érdeklődésre, hanem saját életrevalóságuknál fogva. Nem azért, mert grófi papájuk van, de azért, mert csokolni való jóízű ficzkók.

Aztán hogy szórakoztatnak: minden szellemi bukfenchezések, minden erőltetés nélkül. Egy huzás és egy les és kész a kép, tele vonzó és humoros részletekkel. Kiváltképpen Borbolya bácsi, egy obskurus vadász-alak botorkázik nagy mulattatásunkra a vig világban. Itt-ott koczavadászok és lateinerek tűnnek elibénk; szivünkben mosolygunk valamennyin. Megismerjük a kerülők, éjjeli bakterek s egyéb nevezetes urak kalandjait. Hát hogy micsoda nagy kujon az a Bihari bácsi, az éjjeli bakter, azt senki más olyan pompásan elmondani nem tudná, mint Bársony az „Estétől hajnalig” cz. dolgozatában.

Mégis a legnagyobb virtusa Bársonynak a kutya-pszichológia. Ahogy ő a vadászebeke-

mozgatja s beszélteti előttünk, az remek. Nem hiszem, hogy a Farkas kutya pusztázásánál vagy a More, Csicsóné, Ácsi és Tanti család mulatozásainál ez irányban tökéletesebbet lehetne írni.

A vig történetekből néhányat már e helyen is olvashattak a „Köztelek” olvasói, még pedig a legszebbeket, mert tény az, hogy a Bársony legsikerültebb dolgozatai a „Köztelek” hasábjain szoktak megjeleneni, mintha csak tudná, hogy azokat a mezei és erdei foglalkozásban élők a legjobban méltányolják.

Olvásóink előtt tehát a „Vig világ” nem szorul ajánlatra. Ne is szoruljon. Mindenki legyen biztos róla, hogy ha ezt a könyvet megszerzi, igazi szellemi gyönyörűséget okozó esemegefalatokhoz jut. Bársonynak pedig kívánjuk, hogy ne szakadjon el attól a jó társaságtól, amelyben most jár. Az egyszerű természet volt az ő mestere; maradjon hü ehhez a mesteréhez és a sikerek is hívek maradnak hozzá.

Meg kell még végül dicsérnünk a „Vig világ” izléses kiállítását is. Igazi ünnepi köntösben jelent meg ez a kötet, melyet Neogrady Antal s Garai Ágós művészi kivitelű illusztrációi díszítenek. Egyes képek kitűnően sikerültek s így kivált magával a pusztai természettel szerencsésen bántak művészeink, de a magyar népies motívumok alkalmazásánál elárulják, hogy új uton járnak.

Csak tovább a megkezdett uton; Bársony Istvánban jó vezetőre találtak.

Buday Barna.

mok olvasásánál. A Kühn-szerint csávázott magvakból elpusztult a csávázatlanul csiraképesnek talált szemek számával szemben az I. r.-ből 0.5%, a II. r.-ből 16%; 2%-os rézgálicz-oldattal locsolt magból az I. r.-ből 10.5%, a II. r.-ből 38%. A két csávázási mód közti különbség tehát az I. r.-nél 10%, a II. r.-nél 22%. Mindenesetre nagyon elég arra, hogy drágán kelljen megfizetnünk ennek az eljárásnak az egyszerűségét.

Sigma.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Külföldi vélemény Magyarország szarvasmarhatenyésztéséről.

Multkori közleményben jelzett azon, szintén névtelen külföldi író, ki szarvasmarhatenyésztésünkről ejt véleményt, cikkében személyes megfigyelései alapján mindenekelőtt oda nyilatkozik, hogy szarvasmarhatenyésztésünk nem áll oly magas nívón, mint lótenyésztésünk. Hát ezt, sajnos, be kell ismernünk. Azt mondja továbbá, hogy (részben legalább) mi nem üzzük a marhatenyésztést elég okszerűen. Mi tagadás, bizony jó részben okszerűtlen a mi tenyésztésünk s különösen a derűre-borúra való legtarkább keresztezés kelthet nálunk visszatetsést az idegen szemlélőben; de hogy az okszerűtlen volna, amit a külföldi ismertető különösen hangsúlyoz, részemről tagadom.

Azt mondja ugyanis további fejtegetésében, hogy a kis- és középbirtokos minálunk majdnem kivétel nélkül csak magyar-erdélyi fajta ökröket nevel s ez felfogása szerint okszerűtlen; mert igaz ugyan, hogy ez állatok kitűnő teteményképességű, kevés igényű, gyors mozgású, rendkívül győzős, kitartó igásmarhák, de oly lassu fejlődésűek, hogy munkába csak 6 éves korukban vehetők, tehát oly korban, melyben Németországban a marhák rég konzum alá kerülnek. Nálunk — azt mondja — 10—11 éves korukig használatnak ez állatok igazásra, s csak azután kerülnek hizba. Felfogása szerint ez nem lehet rentabilis, következésképp nem is okszerű.

Ha e kérdést oly közelről ismerné az író, mint amily közelről azt mi ismerjük, kétségtelenül másképp vélekednék.

Először is, mi nem 6, hanem 5 vagy 4 éves korban vesszük a magyar marhát munkára s nemcsak kiöregedett 10 vagy több éves ökröket hizlalunk, hanem jóval fiatalabb mustraökröket is, melyek Bécsben és Németországban is elsőrendű hizott árúnak ismernek el.

Érdekes, hogy e körülményt az író maga is beismeri s jelzi, hogy pl. a müncheni mészárosok a magyar hizott marhaárut egyenesen nélkülözhetetlennek mondják, ami az író előtt nem egészen érthető.

Pedig ennek a magyarázata igen egyszerű.

Először is a magyar hizott-marhaáruban sok a fiatal nyugoti marha és sok a fiatal magyar ökör, mely utóbbinak hizodalmisságát ő se vitatja; de másodsor a német mészárosnak és hentesnek égető szüksége van tartós huskészítmények előállítására céljából rágósabb természetű öreg ökör, sőt bikahusra is s innen van, hogy ami marhaárunkat nem nélkülözheti.

Ami aztán azt a hánytorgatott kései fejlődést illeti, hát az bizony eltagadhatatlanul igaz; de ha tudná az író, amint mi tudjuk, hogy mihelyt mi magyar-erdélyi marhánkat gyorsabban fejlődővé neveljük, elveszti az, az író által is feldicsért rendkívüli jó igavonó tulajdonságait, kevésigényűségét, győzőségét; nem mondaná ezen eljárásunkat okszerűtlennek.

Egyéb marháink felől is különös vélekedésben van az író, mikor pl. azt mondja, hogy

ezek, mint pl. a bonyhádi, nem numerálnak, vagy mint ő kifejezi magát: „sind bedeutungslos“, tehát nem bírnak fontossággal.

Hogy akár a bonyhádi, akár a vasmegyei vagy más tájfajta hazánkban igenis fontossággal bír, mint aránylag olcsóbb, egészségesebb szervezetű, a hazai viszonyokkal már jól megalkudott többhasznu marha, azt itt nem kell bővebben bizonyítgatnom s jelezhetem a továbbiakra nézve, hogy azt már az író jól figyelte meg, miszerint mi törekszünk tájfajtáinkat szimmenthalival, ha nem is helyettesíteni, de javítani. Ezt mi itt helyesnek ismertük fel s igen örvendünk, hogy az író is annak tartja. Annak is örvendünk, hogy jól kiérdemelt magasztalással szól az ismertető Csekonics és Zselénski grófok, továbbá a kisbéri és bábolnai szimmenthali tenyészetekről, még inkább a rátóti telivér szimmenthali tenyészetről, a melyről a következőket mondja:

„Azon utitársaim kik a rátóti tenyészetet látták, bizonyára kivétel nélkül egyetértenek velem abban, hogy ez a legtekélyesebb legmintaszerűbb tenyészet, amit az ember egyáltalában láthat. Én már sok simminthált láttam életben és Badenben, Württembergben és felső Bajorországban, mint a német gazdasági egyesület kiállításán, de valami olyan kifogástalan és kiegyenlített mint Rátóton, újra találni egyáltalában alig lesz lehetséges.

Szél ur ez állatok tenyésztését sportszerűen üzi tekintet nélkül a rentabilitásra, ő ezen a téren a szépek legszebbjét kívánja birni. Ilyen urnak valóságos szerencsék az ország egész tenyésztésére nézve s csak remélni lehet, hogy e tenyésztés továbbra is ily minőségben fentartatik Magyarország javára s talán Németország javára is.“

Hogy ez utóbbi tekintetben mennyire osztozom én az ismertető felfogását, az kitűnik a „Köztelek“ 1896. évi 44. számából, ahol többek között a következőképpen vélekedem: „Valósággal szentzionális, szemet megvesztegető e csoportban a rátót-héraházai kollekczió, mely Szél Kálmán tulajdona és tenyésztése. Amit valaha valahol szimmenthali marhát tenyésztő ember magas minőséget illetőleg elért, azt Szél Kálmán egészen az extrém határáig elérte.

Ki kételkednék, a tény látva abban, hogy e zseniális tenyésztő, mikor százazreket kiadott a külföldön legprimiabb tenyészállatokért, százazret fog kamatok kamatjával együtt bevehetni, nemkülönben tenyészállatokért s ki merészelné állítani, hogy a rátót-héraházai tenyészet az ország piros-tarka állományára nézve, mint reproduktor nem valóságos aranybánya.“

Annak aztán nemkülönben kifejezést adok én is, hogy az óriási kiadások igen is megtérülhetnek e tenyészetben, de rente egyébképpen alig eshetik utána s azért így tenyészteti általában a szimmenthalit, nem tanácsos.

A külföldi író ıme most azt bizonyítja, hogy Rátóton a jövedelmezőségre nem tekintenek, ott szimmenthali tenyésztését sportszerűen üzik; amikor a „Köztelek“ 1896. évi 54-ik számában tehát nagy kérdésnek tüntettem fel, hogy a rátóti tenyésztésnek az akkori, vagy még magasabb nívón való fentartása haszonnal járhat, ugy látszik nem vettem el nagyon a súlykot s nem érdemeltem meg az inzultusokat, melyekkel akkor és azóta némelyek illeltek.

De visszatérve az ismertető szóban forgó közleményére, ő hazánk szarvasmarhatenyésztéséről a következő összesített véleményt mondja: „Magyarországban az egységes tenyésztési elvek teljesen hiányoznak.

Ugy az egész királyságban, mint az egyes vármegyékben hiába keres az ember egységes tenyészczélt. A nagybirtokosok a maguk egyéni felfogásuk szerint tenyésztenek úgy, amint czélszerűnek tartják, a kisbirtokosoknál pedig összevisszaságot lát az ember e téren, úgy, hogy fajtaról ott egyáltalában szó sem lehet.

Habár talán a németországi tenyésztés hátrányára, óhajtható, hogy a magyar e szétforgácsolt állapotból eredő károkat felismerje és szarvasmarhatenyésztését lótenyésztéséhez hasonló princípiumok szerint alakítsa, hogy így szarvasmarhatenyésztése terén is oly nagy eredményeket érhesse el, mint lótenyésztésében.“

Hogy minálunk egységes tenyésztési elvek hiányoznának, az nem áll. Hiszen maga az író is mondja, hogy nálunk a kis- és középbirtokos majdnem kivétel nélkül magyar-erdélyi ökröket nevel. Mi ez, ha nem elv és mi, ha nem egységes. De ugy látszik az ismertető nem tudja, hogy minálunk az ország marhatenyésztési szempontból törvényes alapon tenyészkerületekre van osztva, amelyeknek világos, eltagadhatlan célja az, hogy a közös tenyészetekben kerületenkint egységes elv szerint egységes tenyészirány érvényesüljön.

Hiszen igaz, hogy ennek nyoma, hatása még fel nem tűnhetik, de létezéséről nem a közleményének helyt adó szaklap szerkesztőjének, hanem az írónak kellett volna tudnia és megemlékeznie.

A magyar-erdélyi marhára nézve nekünk egységes tenyészczélnak már 1000 év óta van, sőt egységes czélunk a tejelő jellegre nézve is régen létezik, hogy azonban marhaállományunk oly módon hasznosítás szerint kikerekedne, mint pl. Németországban a lapály és hegyi típus, nincs, az igaz, de tény az is, hogy a piros-tarka és borzderesek kikerekedésének is meg van már vetve alapja.

Tévedés az is, hogy nálunk a kisbirtokosok tenyésztésében fajtaról szó egyáltalában nem lehet, mert habár pl. a közös községi tenyészetekben valóban elszomorító még mindig a fajtába nem tartozó individuumoknak nagy száma, igen sok községi és magántenyészet van kisbirtokosok kezén is, amely (mint pl. a Szász földön) tiszta pinzgaui fajta egyedekből áll, vagy (mint pl. a Székelyföldön) és sok helyen az Alföldön) tiszta magyar-erdélyi fajta individuumokból van összeállítva.

Mi a szétforgácsolt állapotok hátrányait, mint az iméntiekben látszik — tényleg felismertük s törvénybe iktattuk a módot — amelylyel ezen segíthetni vélünk, úgy hogy az ismertetőnek ezt illető tájékozatlanságát szívesen mentségnak vehetjük, mikor a valóságot azonban mégis nyíltan odaállítjuk.

Egy ország felett, amelynek 4 és félmilliót meghaladó marhaállománya van s a mely az utóbbi 20 év alatt oly óriási pénzt adott ki marhatenyésztésének emelésére az itt ecsetelthez hasonló kritikát mondani annál kevésbé szabad, mert hiszen éppen Németország az, amelyre mi tenyésztésünk virágzóbbá tétele szempontjából legkevésbé szorultunk s Németország az, amely konzumját igen jelentékeny részben mitőlünk fedezi.

Éppen, hogy e nagyrabecsült, jelentékeny német keresletet számban és minőségben minél jobban kielégíthessük, hoztunk és hozunk marhatenyésztésünk kontójára nagy áldozatokat, kell, hogy rosszul essék hát nekünk a kicsinylés, melylyel az író illet, rosszul kell hogy essék annál inkább, mivel az ítélet sok tekintetben igazságtalan is.

Azt azonban, hogy ezzel a tenyésztési ágazatunkkal is foglalkozni az ismertető jónak látta és a fáradságot nem sajnálta, csak köszönettel és hálával fogadhatjuk s igen örvendünk, hogy akadt vállalkozó, aki a magyarországi tanulmányutban szerzett tapasztalatokat s megfigyeléseket össze is gyűjtötte és külön füzetben kiadta; de természetesen kötelességünk azon dolgoknak a tisztázása, amelyek ezen ismertetésekben nem világosak, vagy éppen a valóságnak meg nem felelők.

Monostori Károly.

II. Felel

A
írással
let, mely
hizlalást
hajtani:

100
1. 20
1.5 kg.
1.5 " a
9 " e
9 " e

sa
14 " a
III. 3

5 kg. k
4 " a
12 " t
12 " r

V. 15
7 kg. k
4 " a
12 " t
6 " r

A
mágy ré
dig szén
lesz (1/2
csolva,
ismételn
nem szá
Me

A
désre b
kező mé
Els
a hizlak
a jelzett
felhizlak
mikor le
135 nap
dig azér
tást ele
sokkal s
hizlalás
vántatik.

Az
zett tak
nak kell
három i
anyagsz
hát 27-0
szénhyd
E helyet
át olyan
nek a
szalastá
takarmá
hérjét,
1 : 7-6 a
adatai u
mint am
tására k

Iga
san lez
kívül eg
szakot i
olyan
mányba
1 : 7-he
korántse
hizlalás
mert ma
is egész
zetükbe
hérjét e
kérdést

Ökrök hizlalása.

II. Felelet a „Köztelek” 80. számában megjelent 431. sz. kérdésére.

A „Köztelek” 83. számában J. G. aláírással megjelent a 431. sz. kérdésre egy felelet, melylyel szemben gyors és haszonnal járó hizlalást a következő módon ajánlom végrehajtani:

1000 kilogramm élősulyra:	
I. 20 napon át:	II. 25 napon át:
1,5 kg. kukoriczadara	3 kg. kukoriczadara
1,5 „ árpadara	3 „ árpadara
9 „ takarm. bükköny	10 „ tak. bükköny
9 „ fűszéna (jobb sarju)	10 „ réti széna
14 „ árpaszalma	6 „ árpaszalma.
III. 30 napig:	IV. 30 napig:
5 kg. kukoriczadara	6 kg. kukoriczadara
4 „ árpadara	4 „ árpadara
12 „ tak. bükköny	11 „ tak. bükköny
12 „ réti széna	9 „ réti széna
V. 15 napig:	VI. 15 napon át:
7 kg. kukoriczadara	7 kg. kukoriczadara
4 „ árpadara	4 „ árpadara
12 „ tak. bükköny	12 „ tak. bükköny
6 „ réti széna	5 „ réti széna

A takarmányt szecskaáza az egész állomány részére 6 sorban kell elkészíteni és pedig széna és takarmánybükköny szecska alól lesz (1/6 rész) elterítve, ez sós vízzel meglocsolva, erre 1/6 dara ráhintve, így hatszor kell ismételni, a takarmányt megfűledni hagyni nem szabad.

Méhész.

J. P.

A 80. számban közzétett 431. sz. kérdésre beérkezett fentebbi II. feleletre a következő megjegyzéseink vannak:

Elsősorban is nem vonjuk kétségbe, hogy a hizlalás egész menetét 6 időszakra felosztva, a jelzett takarmányozási methodussal az ökrök felhizlalhatók lesznek, csak az a kérdés, hogy mikor lesz belőlük kész, hizott áru. Hogy a 135 nap leteltével alig, az valószínű, még pedig azért, mert bármelyik takarmányösszeállítást elemezzük is, tápanyagokban mindegyik sokkal szegényebb, mint a mennyi tápanyag a hizlalás eredményességéhez okvetlenül megkívánatik.

Az első 20 és a második 25 napra jelzett takarmányösszeállításban annyi tápanyagnak kell foglaltatnia, mint amennyit az uzualis három időszakos hizlalás I. időszakánál a tápanyagszabvány előir. Tartalmaznia kellene tehát 27,0 szárazanyagot, 2,5 fehérjét, 15,0 szénhidrátot és 0,50 zsirt 1:6,5 arány mellett. E helyett azt látjuk, hogy az első 20 napon át olyan takarmányt kapnak az ökrök, amelynek a tömegét 14 kg. árpaszalma és 18 kg. szálastakarmány teszi ki. Tartalmaz pedig a takarmány 29,815 száraz anyagot, 2,004 fehérjét, 14,339 szénhidrátot és 0,377 zsirt 1:7,6 arány mellett. (Ugy ezen, mint a következő kiszámítások Th. Dietrich és dr. J. König adatai után készülték.) Ez alig több annál, mint amennyi a test jó husban való megtartására kívánatos.

Igaz ugyan, hogy elcsigázott és tulságosan lezsarolt ökröknél a három időszakon kívül egy negyedik, ugynevezett előkészítő időszakot is megkülönböztetnek, amidőn az ökrök olyan takarmányon tartandók, amely takarmányban a tápláló anyagok egymáshoz aránya 1:7-hez vagy csak valamivel nyitabb, de korántsem 1:7,6-hoz, — azonban minden hizlalásnál azt igénybe venni igazán felesleges, mert már a közepes kondiczióban levő ökrök is egészen jól képesek értékesíteni a szervezetükbe nagyobb mennyiségben bekerülő fehérjét és szénhidrátot. Éppen azért, minthogy kérdéstevő külön nem jelezte, hogy kimustrált

rossz kondicziójú lezsarolt állatokat szándékozik hizóba fogni, ennek a 20 napon át tartó szalmaetetésnek semmiféle értelmét se látjuk.

A következő 25 napra ajánlott összeállításban 27,242 szárazanyag, 2,328 fehérje, 13,668 szénhidrát és 0,461 zsirt foglaltatik 1:6,3 arány mellett.

Amint látható, habár a tápanyag egyik napról a másikra még az előirtnál is szűkebb lett, úgy a fehérjében, mint a szénhidrát és zsirban tetemes hiány mutatkozik éppen úgy, mint a következő III. IV. V. és VI. szakokban is. Éppen azért nem valószínű tehát, hogy ezen a takarmányon a megszabott 135 napon belül a hizlalás befejezhető lesz.

Ami beszéljenek még a következő számok is.

A II. időszakra a tápanyagszabvány 1000 kg. élősulyra napi etetésre előir: 26,0 szárazanyagot, 3,0 fehérjét, 14,8 szénhidrátot és 0,70 zsirt 1:5,5 arány mellett.

A fent jelzett 3-ik és 4-ik 30—30 napos periódusokban az ökrök olyan takarmányt kapnak, amelyben a III-ik időszak 30 napjában 28,036 szárazanyag, 2,848 fehérje, 14,570 szénhidrát, 0,596 zsirt 1:5,6 arány, a IV-ik időszak 30 napjában 25,480 szárazanyag, 2,648 fehérje, 13,591 szénhidrát, 0,592 zsirt, 1:5,6 arány foglaltatik.

Az 5-ik és 6-ik periódusnak megfelelő III. időszakban olyan takarmányon tartandók a hizók, amely takarmány 25,0 szárazanyagot, 2,7 fehérjét, 14,8 szénhidrátot és 0,60 zsirt tartalmazzon 1:6,0 arány mellett.

Ennek ellenében kapnának az ökrök az V. időszak 15 napjában 24,578 szárazanyagot, 2,684 fehérjét, 13,322 szénhidrátot, 0,626 zsirt, arány 1:5,5, a VI. időszak 15 napjában 23,715 szárazanyagot, 2,630 fehérjét, 12,912 szénhidrátot, 0,616 zsirt, arány 1:5,4

Mindamellét, ismétlem, nem tartjuk lehetetlennek a hizás sikerességét, de különösen abban az esetben, ha úgy a bükköny, mint a rétszéna nem kiváló jó minőségű, mint aminek a számításokban fel van véve, a teljes hizlalás 5 1/2 hónap előtt befejezhető nem lesz.

Ami végül az 53-dik számban közölt ezikkre való hivatkozást illeti — anélkül, hogy polémiákba bocsátkozni szándékunk volna — ama szerény véleményünknek óhajunk kifejezést adni, hogy az olajpogácsának, ha beszerzése nem nagyon költséges, vagy ha a hizláló avval már is rendelkezik, a hizókkal való fel-etetés nagyon is okszerű s a hizlalás II. periódusában, midőn 3,0 fehérjét és 0,70 zsirt a szervezetbe okvetlenül be kell juttatnunk meglehetősen szűk (1:5,5) tápanyag mellett, egyenesen nélkülözhetetlenné válik. De a jelen esetben, midőn rendelkezésre áll, miért ne használnák fel a II. időszakban, midőn etetése amúgy is indokolt. Hogy az I. és III. időszakban felesleges, az a 83-ik számban közzétett feleletből amúgy is kitetszik. *Rovatvezető.*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Védőoltások a sertésvész ellen.

Habár az eddigi kísérletek feltűnő eredménynyel nem dicsekedhetnek is, de a tapasztalatok mégis azt bizonyítják, hogy a sertésvész elleni védőoltások vére olyan anyagokat tartalmaz, melyek egészséges állatok testében ojtás után átvitt immunizáló képességgel bírnak, tehát a pusztulást némileg redukálják, egy esetben sem konstataáltak, hogy az elhullást fokozza, ha a védőoltást csak az egészséges sertésekre alkalmazzuk, ellenben a tapasztalatok azt is bizonyítják, hogy ha az állatok már betegek, ezen ojtást alkalmazni nem tanácsos, mert a legtöbb esetben a betegségét súlyosítja.

Ez mind kevés vizsgálatos ugyan miránk nézve, de mégis több a semminél és minden sertésvésztesztő szivesen alkalmazhatná sertésállományán ezen védőoltást már csupán a megnyugvása kedvéért is, ha azon kardinális kérdés elé nem kerülne: „Hol is miként szerezhető meg az ojtóanyag?”

Ezen kérdés ugyan furesán hangzik, ha a földmívelési miniszternek a folyó év augusztus hó 3-án 31310. számú üdvös rendeletét ismerjük, mert a körrendelettel egyidejűleg a vérsavó előállításáról s annak a sertésvész ellen való alkalmazásáról is utasítást ad, de első sorban mégis az az első kérdés, hol és miként szerezhető meg teljes biztonsággal a vérsavó előállításához szükséges és alkalmas állat. Erre nézve az utbaigazítás teljesen hiányzik, pedig a legtöbb esetben egyedül ezen körülmény teszi a védőoltást keresztülvitelét lehetetlenné.

Hogy ezen állításom a szó legszorosabb értelmében így van, erről sajnálatomra nem régen volt alkalmam meggyőződni és azért óhajtom ezen nálam megtörtént konkrét esetet röviden ismertetni. Ezelőtt 3 hónapja két szomszéd faluban kiutott a sertésvész, a preventív intézkedések hivatalból elrendelték, de tapasztalásból tudva, hogy milyen nehéz feladat, egy községben az elrendelt óvintézkedéseket minden irányban ellenőrizni, elhatároztam, hogy a kezelésem alatt lévő birtokon az összes sertésállományt vérsavóval beojtatom, hogy ez uton esetleg nagyobb károsodástól megóvjam. E szándékom keresztülviteléhez természetesen első sorban az ojtóanyagra volt szükségem, ezt megrendelni — vagyis jobban mondva — előteremteni volt feladatam.

Mindenekelőtt kikértem a járási állatorvos tanácsát, de legjobb akarat mellett sem birt segíteni, a két szomszéd faluban igyekeztem bizalmi uton a sertésvész elleni átesett állatokat vásárolni, de nem sikerült; a „Köztelek” szerkesztőségéhez is fordultam kérelemmel, hogy sziveskedjék a bajomon segíteni és velem tudatni, hol és miként szerezhethém meg az ojtáshoz szükséges anyagot, erre azt a feleletet nyertem, hogy a vidéken keresem boldogságomat, mert az anyagot nem lehet máshonnan készen megrendelni. E históriának a vége az volt, hogy a hat heti fáradozásom daczára nem voltam képes egész biztonsággal alkalmas állatot vásárolni, így az ojtás csak a jó akaratnál maradt. Helyébe f. é. szeptember hó 9-én bekövetkezett a sertésvész, amelynek 4 hét lefolytával 267 sertésből 216 drb esett áldozatul, most ugyan van 11 drb immunis állatom, de nincs mit beojtanom.

Ez alkalommal egy kis számításba is bocsátkozom, hogy ezáltal a sertésveszből származó csapás nagyságát az utolsó két évben illusztráljam. 1896. január havában elhullott

547 sertésből 503 darab, ezeknek pénzértéke	9785 frt
1897. szeptember havában elhullott 267 sertésből 216 drb, ezeknek pénzértéke tehát	4179 frt
Összesen tehát	13,964 frt

kárt szenvedett gazdaságunk. Ezen körülmény magában is kellő indokot nyújtott arra nézve, hogy se költséget, se fáradságot ne sajnáljak, ezen ujonnan fenyegetett csapás elhárítására, mert már a mult évi nagy kár erre buzdítóan kényszerített, akár csak a lehetlent is lehetővé tenni, hogy sertésállományunkat úgy a közvetlen, mint a forgalmi korlátozásokból származó kártól megóvjam.

Hasonló eset történt a gróf AndrássyManó letenyei uradalmában is, de még akárhány gazdaságot nevezhetnék meg a vidéken, amelyeket ezen rémitő csapás súlyosan károsított. Meg vagyok teljesen győződve, hogy ezekben a gazdaságokban is megvolt a jóakarát a már közismertté vált védőoltást sertéseiken alkal-

mazni, ha az ojtóanyag megszerzése általam illusztrált nehézségekkel nem járna.

Bizonyára a legnagyobb köszönet és elismerés illeti meg a földművelésügyi minisztert, aki legújabb körrendeletével a sertésvész ellen alkalmazandó védőoltást kísérletképpen véli lehetővé tenni, de mint a fenti eset bizonyítja, csekély kivétellel, kevés helyen fog sikerülni ezen kísérleteket okszerűen megvalósítani.

Hiszen először nálunk még mindig azon ősi hiba uralkodik, hogy legjobb törvényeink és hatósági rendeleteink nem hajtatnak kellőképpen végre, nem lévén hozzávaló végrehajtási szervezetünk és embereink, másodsorban a magyarban erős a hajlam minden segélyt a kormánytól várni. Nem vagyok ugyan abban a nézetben, hogy minden bajt az egyesek erőfeszítésével, vagy pedig tisztán társadalmi uton orvosolni lehet, de meg vagyok győződve, ha az előbbiekhöz az állam ereje hozzájárul, hogy a siker bizonyos. Már azért is, hogy kivételt ne tegyek és az ősi szokástól el ne térjek, én is azt állítom, hogy a vérsavóval való védőoltások keresztviteléhez egyedül radikális állami segélyre és támogatásra van szükségünk, mert nem tartom elegendőnek, hogy az állami segély ott — ahol a közgazdasági csapás oly nagy mértékben szóban forog — csak bizonyos határig terjedjen, mint ez a földművelésügyi miniszter körrendeletéből kitűnik. Hiszen nyilvános dolog, hogy egy-két állami állatorvos megbízásával — hogy benünket a vérsavó előállításában oktassanak — széles arányokban való kísérleteket megengedni lehetetlen.

Nézetem szerint a kormány fontos feladata első sorban is az volna, hogy a vérsavó előállítását és megszerzhetőségét tegye egyelőre próbaképpen lehetővé, a többi bátran a gazdaközönségre bízhatja, és meg vagyok győződve, hogy az ár magassága abszolúte nem fog határozni, sem az ojtásból keletkező elhullásokért az államkincstár nem lesz felelőssé téve, hiszen ebben az esetben azon alternatíva előtt állunk: „Két baj közül a kisebbiket választani.“

Szívesen megengedem, hogy e dolognak keresztvitelére a kormányra nézve egy kissé nehézkes, de a megvalósítása nem kivihetetlen, minthogy az államnak ez irányban minden eszköz rendelkezésére áll, amelyek fölött egyesek vagy egyesletek távolról sem rendelkezhetnek.

Örömmel üdvözljük az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ ama elhatározását, hogy a közleledő veszély elhárítása céljából vérsavó-termelő telepet szándékozik berendezni és terményeit a lehető legolcsóbb áron a gazdaközönség rendelkezésére bocsátja; szívből kívánjuk, hogy ezen fontos közérdekű intézmény virágozzék, minél több utánzóra találjon és a földművelésügyi miniszter leghathatósabb támogatásában részesüljön. Kívánjuk továbbá, hogy főleg az immunis állat beszerzésénél legnagyobb óvatossággal járjanak el, mert csak ez uton nyerheti el a gazdaközönség teljes bizalmát, mi által a siker biztosítva lesz.

Kulhanek Fezencz.

Az agrárbank.

A „Köztelek“ utolsó számában az agrárbankról írott közleményünkre Bujanovics Sándor ur az alábbi levelet intézte hozzánk:

Bpest, 1897. okt. 28.

A „Köztelek“ okt. 27-iki számában az Agrárbank állítólagos válságával foglalkozik, amely szerinte abban áll, hogy a bank működési körét meg fogja változtatni.

Közérdekűnek jelzi e kérdést, mert ismételt állítása szerint az Agrárbank a törvényhozástól tetemes állami kedvezményekben ré-

szesül, — mert egy külön törvénnyel adó- és illetékmentességet nyert — megbélyegzi és botrányosnak mondja, hogy a bank most, midőn a „Köztelek“ állítása szerint működési körét megváltoztatja, ezekről a más célra adott kedvezményekről le nem mond és végeztül ezen kedvezményeknek megszüntetését kívánja.

A „Köztelek“ ezen állításai nem felelnek meg a valóságnak. Az Agrárbank nem állami áldozatok és kedvezmények árán létesült, nem élvez sem adó-, sem illetékmentességet és olyan külön törvény, amely az Agrárbank kedvezményéről szól, nem létezik. Sőt a bank alakítása alkalmával a mezőgazdasági hitel érdekében kilátásba helyezett törvényes intézkedések a legutóbb megalakult „kötvények kibocsátásáról“ szóló törvénnyé zsugorodtak össze.

Az Agrárbanknak az államhoz való egyedüli viszonya az: hogy a „szőlők felújításáról“ szóló törvény értelmében, az állam a szőlőkölcsönök közvetítése iránt az Agrárbankkal szerződést kötött, mely szerződés feltételeit ez a törvény részletesen körülírja. A „Köztelek“ félti a szőlőkölcsönök ügyét is az általa jósolt átalakítástól és teljesen figyelmen kívül hagyja azt, hogy az említett törvény értelmében a szőlőkölcsönöket a földművelésügyi és pénzügyi miniszterek által kinevezett, a banktól teljesen független bizottság engedélyezi, amelynek minden kérvény kivétel nélkül előterjesztendő. A banknak a kölcsönök engedélyezésének korlátozása nem áll érdekében, hiszen csak a folyósított kölcsönökre a törvény értelmében kibocsátandó kötvények elhelyezésével szerezheti be a szőlők felújítására szükséges 25 milliót.

Ami pedig az Agrárbank működési körének megváltoztatását illeti — amiről nekem nincs semmi tudomásom — várjuk be a banknak az 1897. XXXII. t.-cz. (kötvénykibocsátás) megalkotása folytán szükséges és rövid idő alatt megtartandó közgyűlést és bíráljuk meg tevékenységét tárgyilagosan a tények és nem a feltevések alapján. Bujanovics Sándor.

Nemcsak kötelességből, hanem különösen az ügy fontosságára való tekintetből e levelet, mely nemcsak a híreszteléseket czáfolja meg, hanem a gazdaközönséget megnyugtató is alkalmas, a legnagyobb készséggel adjuk közre lapunk hasábjain. Örülünk, hogy azok a híresztelések, amelyeket pedig tekintélyes hazai és bécsi lapok közrebozsítottak, alaptalanoknak bizonyultak és az Agrárbank az alapításakor megszabott programja keretén belül szándékozik működését a magyar mezőgazdaság javára kifejtetni. Eziránt különben az Agrárbank jelenlegi igazgatóságát ismerve, egy percig sem kételkedtünk és közleményünkben csak arra az eshetőségre mutattunk rá, amely bekövetkezne, ha a bank részvényeit átvett szindikátus a híresztelt átalakítást esetleg keresztülvinné és egy új igazgatóság a bank működését jelenlegi irányából kiterelné. Amennyiben ez az eshetőség a fenti levél szerint kizártnak látszik, természetes, hogy az ahhoz fűzött következtetések is alapjukat veszítik s a magyar gazdaközönség az agrárbankot eddig előlegezett bizalmával a jövőben is meg kell,

hogy ajándékozza, már csak azért is, hogy ezen intézményt üdvös törekvéseiben a gazdaközönség maga is támogassa. Szerk.

IRODALOM.

Hogyan védekezhünk a szarvasmarha gümökörjára (tuberkulózis) ellen? Irta Zechmeister Jenő gazd. egyes. titkár. Sopron, 1897.

A 11 lapra terjedő füzetke megjelenése öröndetes jele annak, hogy a gümökör kérdése iránti érdeklődés lassankint mégis csak kezd ébredezni a gazdaközönség köreiből és így remélhető, hogy egyesek tényleg hozzá is látnak annak írtásához, amidőn majd a példa a gümökörtől mentes tehenészetek nagy előnyei folytán bizonyára mind több követőre fog találni. Az érdeklődés felkeltésére bizonyára igen alkalmas mód az, melyet a sopronmegyei gazdasági egyesület választott, midőn titkárságát a tuberkulinkezelés rövid megismertetésével megbizta és a megjelent kis dolgozatot tagjai között terjeszti.

A feladatnak a szerző egészben véve jól felelt meg, mert népies nyelven a kérdést fontosabb részleteiben megismerteti, sulyt helyezve különösen a tuberkulin-probának alávetett állatokkal való további elbánásra. Az olvasó a füzet átolvasása után kielégítő tájékozást fog nyerni arról, hogy a gümökör kiirtása nagyon érdekében áll és hogy az eljárást, szakértő állatorvos részletes utbaigazítása mellett, nagyobb költség nélkül végrehajthatja.

A szerző munkálásának teljes elismerése mellett nem mellőzhetünk néhány helyreigazító rövid megjegyzést. Gyakorlati szempontból a legfontosabb az, hogy a bika nemcsak akkor örökítheti át a betegséget, ha általános tuberkulózisban szenved, hanem sőt még inkább akkor, ha heréje, illetőleg mellékheréje gümökörös. Azt, hogy a tuberkulinra reagáló, tehát gümökörös bika egészséges teheneket kézből fedezhessen, szükségből meg lehet ugyan engedni, azonban csakis abban az esetben, ha egyébként egészségesnek látszik s nevezetesen, ha lélekző szerveiből nincsen kifolyás és ha heréje egészséges. A tuberkulin kétségbevonhatatlan nagy diagnosztikai értékét tulbecsüli a szerző azzal a mondásával, hogy a gümökör legbiztosabban a Koch-féle tuberkulinval konstatalható. A tuberkulin beajtása után beálló reakciónak szabályosnak kell lenni és a hőemelkedésnek legalább 1:5°-ot kell kitennie. Végül nem a mirokmirigyek, hanem a szívshártyák gümökörjárt szokás gyöngykórának nevezni. —y.—

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

466. sz. kérdés. Gazdaságomban levő tehenészetemnek állományát intháli fajtehenekkel akarnám szaporítani. Kérem vajjon Tirolnak mely vidékéről származó tehenek nyujtják a legnagyobb tejhozamot.

Miután csak 12 darabot akarok beszerezni, érdemes-e személyesen kiutazni s a bevasárlást eszközölni. Mely uton juthatnék legjutányosabban azokhoz és körülbelül mennyibe fog kerülni darabja? V. V.

467. sz. kérdés. Kérnék egy olyan szakmüvet ajánlani, mely az állatgyógyászatban tapasztalatok alapján ad tanácsokat és egyes esetekben nemcsak a gyógyszerert nevezi meg, hanem az adagot is. Itt nehéz állatorvoshoz jutni, nagy szükségem volna rá. S. J.

468. sz. kérdés. A sertésvész elleni ojtásnál vérsavó vagy Perroncito-féle anyag felhasználása mellett előállt különböző, részben

egészen szolgálatos vetlen után szer

Ker nevezett tettek, feleletek

Ma jutott ojt közökben

A ezidei t anyaggal Elhullott drb vagy db vagy lakoczi roncitó-fé lott, ezek nem lett hullott e

A beojtott anyaggal ból 70%

Az tokat Mi többi E szivesség

A-

469

mában m igen üdv sem alati kat. holdi alkalmas telepíteni ségem, évig, (v venné megállap kérék fe kötök) e

A zonyos ennek is piac ké találni?

Vas vaspályán Mex telepítés Cse

Fer járványo

A sertés legfontos tása és s gályment a legalap egyedül igen vezo olcsóbb e a földes után és részeket után ben után 5% doskodni varból a szántasse

Ba nem aják alkalmazás gálícot ben. Az azonban első sorf ugy az e gáról ke

is, hogy
a gazda-
Szerk.

vasmarha
Irta Zech-
ron, 1897.
Megjelenése
örökös kér-
regis csak
reiben és
hozza is
d a példa
nagy elő-
vetőre fog
bizonyára
rommegyei
n titkáraját
ertetésével
atot tagjai

véve jól
rdést fon-
sulyt he-
k alávetett
Az olvasó
tájékozást
írta na-
ást, szak-
sa mellett,
a.

elismerése
yreigazító
ontból a
ak akkor
nos tuber-
még in-
ellekheréje
linra rea-
ges tehe-
ből meg
kis abban
nek látszik
nincsen ki-
tuberkulin
ai értékét
yal, hogy
ele tuber-
beajtása
nak kell
bb 150-ot
figyek, ha-
t szokás
—y.—

Y.

ban levő
fi fajtehe-
m vajjon
tehenek

ok besze-
ni s a be-
atnék leg-
mennyibe
V. V.

lyan szak-
gyászatban
és egyes
vezi meg,
atorvoshoz
S. J.

elleni ojtá-
anyag fel-
és részben

egészen ellentétes eredmények után közérdekű szolgálatot teljesít az, ki a fenti tárgyról közvetlen tapasztalata vagy megbízható források után szerzett adatokat nyilvánosságra hozza.

Kérem gazdatársaim közül azokat, kik a nevezett anyagok valamelyikével ojtást végeztek, hogy az eredményt százalékokban a feleletek rovatában közölni sziveskedjenek.

Magam két uradalomtól tudomásomra jutott ojtási eredményt említhetek fel a következőkben:

A báttaszéki kir. alapítványi uradalom ezidei téli malaczaiból 522 db Preisz-féle anyaggal ojtott be; 8 db be nem ojtott. Elhullott sertésveszben a beojtottakból 456 db vagyis 87.35%, a be nem ojtottakból 7 db vagyis 87.4%. Az ugyanazon alapítványi lakocza uradalomban f. é. május 24-én Perroncito-féle anyaggal beojtott 400 db; elhullott, ezekből veszben 11 db vagyis 2.75%. Be nem lett ojtva 14 db; melyekből egy sem hullott el.

A n.-doroghi uradalomban a vérsavóval beojtottakból elhullott 33.33%; a Perroncito-anyaggal beojtottakból 100%; az ojtatlanokból 70%.

Az előbbi uradalmakra vonatkozó adatokat Mittweg Henrik ur kir. alap. főtiszt, az utóbbit Bakay Dezső ur nagy-doroghi főtiszt szivessége folytán közöltetem.

A.-Hencse.

Geisz László.

469. sz. kérdés. A „Köztelek“ 82—83. számában megjelent cikkben „kosárfűz“ termelésről igen üdvös valamit olvastam s miután kezelés alatt lévő birtokban volna körülbelül 100 kat. holdnyi terület, mely fűztermelésre igen alkalmas volna s én nagyon is szeretném ezt telepíteni, de első sorban piacra volna szükségem, vagy oly biztos vevőre, ki bizonyos évi, több holdat vagyis annak termését átvenné (szerződés-kötés mellett) egy bizonyos megállapodott árban, erre nézve tisztelettel kérnék felvilágosítást, esetleg az illetők (kosárfűzők) címét.

A seprőcirkot szintén szeretném egy bizonyos mérvig vetésfordamban belevetni, de ennek is első sorban mind a fűzveszőnek piac kellene, tehát lehet-e ennek is helyét találni?

Vasutállomás 3 kilométer tőlünk, így vaspályán szállítható bármikor s gyorsan.

Mennyibe kerül 1 kat. hold fűzvel való telepítés?

Cseszora.

T. P.

Feleletek.

Fertőtlenítés a sertésvesz és a baromfi-járványok ellen. (Felelet a 443. sz. kérdésre.) A sertésvesz ellen való fertőtlenítés közben a legfontosabb dolog az akol gondos kitisztogatása és szellőztetése; ez magában véve is ragálymentessé teheti az aklot, míg ellenkezőleg a legalaposabb tisztaság és szellőztetés nélkül egyedül fertőtlenítő szereknek használata nem igen vezet eredményre. Legegyszerűbb és legolcsóbb eljárás az, hogy a trágya kihordása, a földes talaj felületet rétegének lekaparása után és bő szellőztetés mellett, az összes farrészeket forró luggal tisztára mossuk és azután bemeszeljük, a talajt pedig megtisztítása után 5%-os vasgáliczoldattal leöblítjük. Gondoskodni kell természetesen arról, hogy az udvarból az összes trágya kihordassék és alászántassék.

Baromfiakkal karbolsavas víz itatását nem ajánljuk, mert a karbolsav tartósabb alkalmazása mérgezést okoz. Jobb e helyett vasgáliczot tenni az ivóvízbe 1%-nyi mennyiségben. Az ilyen „fertőtlenített“ víz itatásában azonban nem tanácsos nagyon bizni, hanem első sorban a baromfiótlak és udvarok, szintegy az eleség és ivóvíz kifogástalan tisztaságáról kell gondoskodni.

—y—

Juhok lépfenéje. (Felelet a 444. számú kérdésre.) Lépfenében a juhok azért betegszenek meg, mert takarmányuk fertőzött (vizenyős, ártéres stb.) helyről származik vagy mert a takarmányhoz utólagosan, pl. a bőrök száritására is használt padlásról kerülnek a lépfenébacillusának spórái, vagy pedig az ivóvíz van ilyen spórákkal szennyezve. A védekezés leg-hatásosabb módja tehát abban áll, hogy az állatok csak kifogástalan minőségű, nem fertőzött helyről származó és utólagos fertőzés ellen is óvott takarmányt és tiszta kútvizet kapjanak. Ha azonban a helyi viszonyok szerint a takarmány fertőzöttsége nem zárható ki bizossággal, illetőleg csak gyanus provenien-cziájú takarmány áll rendelkezésre, akkor az állatok ellenálló képességét kell növelni a fertőzéssel szemben. Erre ez idő szerint az egyedüli mód a Pasteur-féle védőojtás, melyet akkor is lehet végrehajtani, ha a baj a nyájban már kiütött.

—y—

Állatgyógyászati munka. (Felelet a 466. sz. kérdésre.) A kérdéstevő igényeinek Monostori Károly „Állatgyógyászati“ című munkája felelhetne meg, mely részletes recipéket is közöl. A betegségek kezelése közben azonban, főlteve, hogy az adott esetben a betegség természetét helyesen felismertették, nem lehet szorosan, amint a recipében megjelölt átlagos adagokhoz ragaszkodni, hanem azokat az állat nagysága, kora, esetleg fajtája szerint is kell megválasztani, ha czélt érni akarunk és ártani nem akarunk. A szereknek és adagjaiknak helyes megválasztása természetesen különös kör-tani és gyógyszer-tani ismereteket igényel s azért annak, aki ezekkel az ismeretekkel nem rendelkezik, a mintarecipék után való gyógy-kezelést nem ajánljuk.

—y—

Károsak-e a szántóföldet szegő élő fásorok annak művelésére. (Felelet a 459. sz. kérdésre.) A Köztelek 85-ik számában egy kérdés jelent meg, melynek egy részében az áll, hogy a szántóföldön (tehát nem a táblák szegélyén) lévő élő fásorok, nincsenek-e káros befolyással annak művelésére és a termés eredményére? Ezen kérdésre ugyancsak a 85. számban válasz jelent meg, amelyben az foglaltatik, hogy élő fásorokat józanul nem lehet károsnak tekinteni.

Én e tekintetben választ adó ural egyet nem érthetek. Itt nem azon kérdés lett fel-téve, hogy e táblákat szegélyező fák károsak-e, hanem a szántóföldön levő élő fásorok, hogy pedig ezek minő kárt okoznak, arra saját tapasztalatomból válaszolhatok ha esetleg kérdéstevőnél is azon eset állana fenn, mind egy időben nálam volt. Én ugyanis a juhtenyésztést gazdaságomban miután arra évenként ráfizetem megszüntettem és a legelők nagy részét szántófölddé alakítottam át, de miután ezen legelők 8—10 öl távolságu sorokban akáczfákkal voltak beültetve, ezeket kivágtattam, de egy nagy részén az idő rövidsége folytán ezt nem tehettem és így csak a fásorok közeit szántattam fel, amely alkalommal ekéim egy része eltörött, a beérett szemeket a fákon menedéket találó madarak legnagyobb részét elpusztították, a fák árnyékában a termés nagyon gyenge lett. Mindezeket összefoglalva és ha talán kérdéstevőnél ily féle dolog áll fenn, ezt józanul nem lehet hasznosnak mondani.

K. A.

Megjegyezzük, hogy jogi szakértőnk tisztán jogi szempontból taglalta a 459. sz. kérdést s érintette annak második pontját is. Azt azonban távolról sem vonta tagadásba, sőt határozottan kifejezte, hogy az élő fásorok a szántóföld mezőgazdasági felhasználása hátrányosan hathatnak.

Szerk.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Meghívó. — Hizott állatvásár.	1507
Az őrlési forgalom megszüntetése.	1507
Tárca. Vig világ. <i>Buday Barna.</i>	1508
Az agrárbank.	1512

Növénytermelés.

Másodrendű vetőmag. <i>Sigma.</i>	1509
--	------

Állattenyésztés.

Külföldi vélemény Magyarország szarvasmarha-tenyésztéséről. <i>Monostori Károly.</i>	1510
Ókrók hiztatása.	1511

Állategészségügy.

Védőojtások a sertésvesz ellen.	1511
--------------------------------------	------

Irodalom.	1512
-----------------------	------

Levélsekreány.	1512
----------------------------	------

Vegyesek.	1513
-----------------------	------

Kereskedelem, tőzsde.	1515
-----------------------------------	------

Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Mű-trágyák. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmis-czikkek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmárvásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kő-bányai sertésvásár. — Budapesti szarvómarha-vásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becs-értéken felül).	1516
---	------

Szerkesztői üzenetek.	1516
-----------------------------------	------

Megbízás. A földmívelésügyi m. kir. miniszter *Baldzs Balázs* gazdatiszt alsó-járású lakost, *Torda-Aranyos* vármegye alsó-járású járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Kötüntetés. Ó felsége *Kohner Ágoston* budapesti nagykereskedőnek és földbirtokosnak, a közigazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül, harmadosztályu vaskoronra rendet díjmentesen adományozta.

Esküvő. *Hajdu István*, turai uradalmi intéző, folyó hó 23-án tartotta esküvőjét *Túrán Tóth Izabellával*, *Tóth Antal* uradalmi számtartó leányával.

A kisbéri nemzetközi vetőgéppervény

díjnyertesei. A kisbéri ménésuradalom területén ez évi október hó 1. és 2-án megtartott nemzetközi vetőgéppervény bírálatát a bíráló-bizottság e hó 27-én tartott ülésében fejezte be. A „Köztelek“ 80-ik számában részletesen megírtuk a verseny lefolyását és közöltük azokat a pontozatokat, amelyeknek alapján a versenyen megjelent 11 bel- és külföldi gyártmányu gép úgy szerkezet mint működés tekintetében a legszigorubb és igen beható vizsgálatnak vetetett alá. A bírálat eredménye azonban az október 2-án befejezett verseny után még nem volt megállapítható, mert be kellett várni a próbaterületek vetésének kike-lésését, mely a vetés egyenletességének és a magelosztás megítélésének képezte alapját. Megejtetvén a bírálatnak ezen lényeges pontja is, a bíráló-bizottság a rendelkezésére álló díjakat a következő gépeknek ítélte oda: Az első díjra, az állami arany éremre két gép találtott érdemesnek és pedig; *Sack Rudolf* „IV. ik osztályu“ gépe és *Weiser J. C.* „Zala-Drill“ nevű sorvetőgépe. Mindkét gép egyenlő magas értékszámot: 201 pontot kapott. Tekintettel arra, hogy mindkét gép a maga nemében teljesen megfelel a követelményeknek, jelesül a *Sack-féle* gép főleg kiváló szerkezete és anyaga tekintetében: a *Weiser-féle* „Zala-Drill“ pedig egyszerűség szilárdság és a kevésbé jól előkészített talajokon való feltétlen használhatósága szempontjából a bizottság mindkét gépnek az első díjjal való kitüntetését tartotta szükségesnek. A második díjat, állami ezüst érmét *Wichterle F.* *Montánia-Drill* nevű gépe nyerte 186 értékszámmal. A harmadik díjat, állami bronz érmét ismét két gép nyerte el és pedig *Melichár Ferencz* *Unicum-Drill* és *Praener János* kettős toló esigás szer-

kezetű gépe mindkettő 178—178 értékszám-mal. Habár a vetőgépekről még egyáltalában nem állítható az, hogy minden tekintetben tökéletesek volnának, mindazonáltal az előbb felsorolt négy gépről bátran elmondhatjuk, hogy azok leginkább megfelelnek azon kívánalmaknak, amelyek a jó vetőgépektől megkövetelhetünk. A megjettett bírálat részletes ismertetését lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

A malmok üzemredukciója. A budapesti kartelmalmok, a velők egyetértő nagyobb vidéki malmokkal egyetértésben, tekintettel az ország silány buzatermésére, az üzemnek 50 százalékos redukcióját határozták el. A nagymalmosok csoportozatának ez a megállapodása nem okozhat meglepetést, amennyiben hónapok óta halljuk a panaszt, hogy a lisztüzlet pang, ami viszont a buzaárak s ezekkel arányosan a lisztárak magas emelkedésének tulajdonítható. A folyó év tehát nem kedvezett a malmosoknak, ebből azonban még nem következik az, hogy kielégítő nyereség nélkül dolgoztak légyen. Mert ha a buza ára 70%-kal emelkedett, ugyanennyivel emelkedett a liszt ára is. Eszerint a malmok régi számításukat a mai buzaárak mellett is megtalálják. Kettőben azonban tagadhatlanul vesztek, mert, először is az általános rossz termés következtében a román buza is annyira megdrágult, hogy annak behozatala és keverése, ez idén távolról sem járt az eddig elért nyereséggel, másodsorban pedig — a dolog természete szerint — csappant a vásárlási kedv és képesség. Már magában ez is megindokolja az üzemredukció szükségességét, legfőbb indok gyanánt mégis a kormányoknak azt a megállapodását állíthatjuk oda, amely az őrlési forgalom megszüntetésére irányul. Világos, ha nincsen hosszú lejáratu vámhitelezés, nem lehet a behozott búzát spekuláczió felhasználni és nem lehet mesterségesen emelt produkciót fentartani. A kartelmalmok azt mondják, hogy azért nem örülnek, mert nincs elég magyar buza üzemképességük kielégítésére, silány orosz s román buza őrlésével pedig nem akarják a magyar liszt jó renoméját rontani. Mint mondtuk, az idegen buza behozatalától való tartózkodásnak gyengédebb pillanatnyi okai is vannak. Mindazáltal bizonyos, hogy közszempontból fontosabb ok a magyar buza jó renoméjának megőrzésénél aligha van. Jobb tanácsot tehát senki sem adhatott volna a malmoknak, minthogy igyekezzenek üzemüket a feldolgozandó magyar buza kvantumához képest berendezni. Szó csak ahhoz fér, hogy üzemüket egyszerre rendkívül nagy mértékben redukálták s ennek dacára mégis igényt tartanak azokra a vasúti tarifa-kedvezményekre, amelyeket csakis azon feltétel mellett kaptak, hogy üzemüket nem redukálják. Azt a benyomást nyerjük ebből, hogy a kartelmalmok régóta el vannak készülve erre a lépésre s talán nem jönne éppen számításuk ellenére, ha ez a lépés a buzaárakban egy kis üdvös esést idézne elő, amikor is az üzleti forgalmuk lebonyolítása céljából szükséges búzához jutányosabban juthatnának. A hangulatból ítélve, ennek a fellevésnek közkelete van, vagy pedig nagyon kevés az eladó búzáink, mert a kartel hire nagyobb emóciói nem idézett elő s így ha jól következtetünk, nincs mit tartanunk attól, hogy a malmok üzemredukciójából folyólag jelentékenyebb áresés állhasson elő.

Csemegeszőlő értékesítése. Pár év előtt a magyar csemegeszőlő Németországban nagy keresletnek örvendett s tetemes mennyiségeket szállítottak oda, sőt a magyar szőlő elment egész Amsterdami és Koppenhágáig. Néhány év előtt azonban az olasz szőlő kezdett elterjedést nyerni s miután a szőlő-export ügyét az olasz kormány mindenféle kedvezményekkel elősegítette, a múlt és jelen évben oda

jutottunk, hogy az olasz szőlő a német piacokon kizárólagos uralomra jutott, amelylyel a versenyt fölvenni csak áldozatok árán s a legnagyobb körültekintés és szakértelem mellett lehet. Az olasz szőlő elterjedése, a német piacok elhódítása azt okozta, hogy a múlt évben a kereskedők a német piacokat otthagyták s a folyó évben csemegeszőlő-kereskedő Németországba egyáltalán nem exportált. E kampányban a gazdák kezdtek exportálni és a berlini és drezdai piacok voltak azok, melyek mint legközelebb fekvő, legnagyobb forgalommal bírók, alkalmasaknak látszottak nagyobb mennyiségű szőlő elhelyezésére. Mindkét városba meglehetősen rövid szállítási idő alatt fuvarozható a szőlő, amennyiben Budapesttől Berlinbe a keletnémet-magyar kötelekben a szállítási idő négy napot, Drezdába a magyar-szász kötelekben három napot tesz ki. Berlinbe csaknem napról-napra érkezett egy, sőt néha több vagon olasz szőlő. Az olasz szőlő, ami exportra kerül, fehér, veres és feketeszínű. Mindhárom ropogós, husos, igen szép nagyszemű, a fehér szőlőt aransyárga, áttetsző színe miatt „aransyözölőnek” nevezik. Sokban hasonlít a mi somszölőnk és kecske-csecsükhöz. A szőlő kocsánya teljesen száraz, ugylátszik, csomagolás előtt szárítják, maga a szőlő egészen friss, hamvas és három és fél kilós izléses ládácskába nagy gonddal berakva, igen tetszetős. A ládácskák kívül beégetett eziradással, belül esipkézett papírral vannak diszítve. A ládácska fölnyitására egyetlen romlott, tört vagy nedves szemet sem lehet találni. A vörös és fekete színű szőlő olcsóbb. Ez többnyire apróbb szemű, de husos és vastagabb héjú. Ez az olcsóbb szőlő 4—6 kilós kosarakban érkezik. A kosarak hófehérek és igen tetszetős külsejűek. A kosár fenekénél szűk, szája felé hirtelen bővül, szabályos csónka kupalaku, magas göth ívszerű karral van ellátva, felede kupalaku csucos. Sokban hasonlít a virágárus-kosárakhoz. Ugy a ládácskával, mint a kosarakkal a vaggont teljesen kitöltik, a kosarakkal oly módon, hogy minden két kosár közé és reá tesznek egy kosarat, olyképpen, hogy a felső kosár fenekére a két alsó kosár kupalaku fedelére nehezedik s így a kosárban levő szőlőben, amely a lehető legszorosabban van csomagolva, kárt nem tesz. A vagonokat tehát teljesen kihasználják. Az olasz szőlő Berlinben nagyban fontoként (1½ kg.) 18—25 filléren kelt el, Drezdában 20—25 filléren, amelynél az olasz termelőnek tisztán ami számításunk szerint kilónként semmi esetre sem maradt magasabb ár, mint 12—18 krajczár. Az olasz szőlőnél az önköltségeket a mienknél magasabb szállítási díjak emelik, amit az olaszok azonban úgy esőkentenek, hogy a vagonokat teljesen kitöltik. A mi szőlőnkért, ha teljesen sértetlen állapotban érkezik meg, valamivel magasabb árakat fizetnek, de csakis Chasselas és Muskotályért, úgy hogy e fajszőlőkért nagyban 45—55 fillért, kicsiben 60—70 fillért lehet elérni kilónként. Mindezekből kitetszik, hogy míg a mi termelőink szőlőjüket a legnagyobb jártassággal nem csomagolják, míg a szállításkor a 3—4 napi határidőt pontosan be nem tartják s amíg szőlőnket nagy mennyiségekben az olasz szőlővel egyenlő áron nem tudjuk a német piacokra dobni, addig az olaszokkal a versenyt föl nem vehetjük. Jelen-tékeny mennyiségeket szállítottak a termelők Németországba és az osztrák örökös tartományokba öt kilós postakosarakban s a szállítás ez a módja nagy horderejűnek ígérkezik. Ily postakosarakban való szállítás Németországba azért előnyös, mert a szőlő így vámentes. Postakosarakkal több termelő megkísérelte a szállítást Hamburgba, Amsterdami s. Oroszországba az export nagy nehézségekkel van egybekötve a vám és fuvar magassága, valamint a szállítás hosszadalmassága miatt. E tekintetben, ha eredményeket akarunk elérni, a vám- és szállítási díjtételeket és viszonyo-

kat reformálni kellene. Csemegeszőlő-exportunkat az osztrák tartományokba s különösen Németországba kell irányítanunk, de a legnagyobb gonddal és csinnal legfeljebb öt kilós kosarakba csomagolva s csakis vastaghéjú és husos szőlőfajokat kell exportálnunk, termelőinknek pedig az árakhoz kötött igényeiket mérsékelniök kell. Igen üdvös volna, ha termelőink a csomagolás dolgában nagyobb tökéletességet igyekezzenek elérni s az értékesítés egyéb segédeszközeit is tanulmányuk tárgyává tennék.

Állatkiviteli tilalom. A ragadós tüdőlobnak jelenlegi elterjedéséhez mérten és a német kormány által f. évi október hó 22-én 58. sz. alatt közzétett kimutatás szerint, a szarvasmarháknak Németországba való bevitele, a ragadós tüdőlob esetleges behurcolásának veszélye miatt, ezidő szerint Magyarország következő törvényhatóságaiól: Nyitra- és Pozsony vármegyékéből tilos. Oly törvényhatóság területéről, melynek területén csak egy közösségben is ragadós tüdőlob megállapított vagy uralkodik, szarvasmarhát Németországba szállítani feltétlenül tilos, tekintet nélkül arra, hogy az illető törvényhatóság neve a német kormány által időnkint közzétett kimutatásba felvételet-e.

Az amerikai gyümölcsbehozatal. Mint már legközelebb is jeleztük, úgy látszik e télen nincs mit tartanunk az amerikai gyümölcsbehozattól. A jelentések az ottani gyümölcs-termésről ugyanis mind egybehangzóak abban, hogy az idén a termés rossz volt és alig lesz kivitel belőle. Németországból is megerősítik ezen hírt és az ottani szaklapok figyelmeztetik a termelőket a gyümölcs gondos eltevésére, mert előrelátható, hogy később ott helyben is jó ára lesz a piacképes gyümölcsnek.

Agrárizmus Ausztriában. A legnagyobb zavarok közepette, melyek Ausztria politikai, nemzeti életében észlelhetők, az az egy mégis kitűnik, hogy a kormány egy a nemzettel ott, a hol a gazdasági politikáról, az állam életerejének fontartásáról van szó. A kereskedelmi kormány a kereskedőkkel tanácskozik a kereskedelmi szerződések megújításáról, a mellett azonban egyre nyújtja be a tisztviselők kereskedelmi harc ellen való törvényjavaslatokat. Szabályozza a kartellügyet az iparosok és kereskedők ellenére is, a pénzügyminiszter megadóztatja a börtét és emeli a börteadót, megadóztatja az értékpapirokat, és nemcsak velük, de ellenük is harcol, a hol a közérdek ugy kívánja. Ledebur gróf pedig összeáll a gazdákkal és buzdítja őket a szövetezésre, mely az első segély a válságos gazdasági viszonyok közepette. Vajjon mikor fogja a mi kormányunk az államsegély és önségélynek Németországban bevált, s most Ausztriában előkészített üdvös összhangzatba hozását a szövetezeti téren megvalósítani.

Gombák vizsgálata a vásárcsarnokban. A vásárcsarnok-bizottság legközelebbi ülésében a vásárcsarnokban eladásra kerülő gombák vizsgálatának kérdésével behatóan foglalkozott s ez irányban több oly utasítást adott ki az ellenőrző közegeknek, amelyekről a termelőnek sem lesz felesleges tudomást venni. Így a gombát árusítóknak a vizsgálat megejtése végett — büntetés mellett — jelentkezniök kell, mielőtt a gombát áruba bocsátják. Több fajú gombát összekeverve a vásárcsarnokba hozni tilos. Nem friss és kivénült gomba elkoboztatik; csak olyan szárított gomba árusítható, amelynek fajtája könnyen felismerhető.

Olcsó gabonatarifák Franciaországban. Megemlékeztünk már arról, hogy Franciaországban a kenyér olcsóbbá tétele végett mozgalmat indítottak meg az iránt, hogy a gabona szállítására kedvezményes vasúti díjtételek engedélyeztessenek. Mint értesülünk Turrel köz-munkaügyi miniszter rendeletileg felszólította valamennyi francia vasutigazgatóságot, hogy neki a kedvezményes gabonadijszabásra vo-

natkozólag haladéktalanul javaslatot tegyenek. A miniszter kívánata az, hogy a tarifák jelen-tékenyen leszállítsanak.

Állatforgalmi korlátozások. A földmive-lésügyi miniszter értesítése szerint a boszniai és hercegovinai országos kormány a követ-kező intézkedéseket léptette életbe: *I. Ragadós tüdőlob* miatt a szarvasmarháknak Boszniába és Hercegovinába való bevitele *Pozsony és Turóc* vármegyékben tilos. *II. Ragadós száj-és körömfájás* miatt kérődzőknek Boszniába és Hercegovinába való bevitele *Abauj-Torna, Alsó-Fehér, Arad, Bács-Bodrogh, Békés, Bereg, Hont, Hunyad, Kolozs, Krassó-Szörény, Nógrád, Széchenyi, Temes, Torda-Aranyos, Torontál és Zemplén* vármegyék területéről tilos. *III. Ser-tésvész* miatt élő sertések bevitele Boszniába és Hercegovinába Magyarország egész terüle-téről tilos.

Ujabb járvány a marhavásár-teren. Folyó hó 21-én a budapesti marhavásáron újra konstataáltak a szerb marhák között a száj- és körömfájást. Darányi Ignác dr. föld-mivelésügyi miniszter az esetből kifolyólag rögtön intézkedett, hogy a vásárra csakis a tel-jesen vézmentes istállókban elhelyezett szerb szarvasmarhák és a magyar szarvasmarhákól teljesen elkülönítve hajthatók föl. A fölhajtott szerb szarvasmarhák Horvát-Szlavonországba, úgy külföldre, mint Ausztriában stb. el nem adhatók és csak azonnal való levágás czéljából csakis azokba a magyarországi községekbe és városokba szállíthatók, melyeknek közbvő-hidjai a vasúttal összeköttetésben vannak és az illető községek és városokon keresztül a lábán való hajtás elkerülhető. A bécsi szt.-marx-i vágóhidra azonnal való levágatásra és szállításra a földmivelésügyi miniszter az osz-trák belügyminisztert egyidejűleg megkérte. Fertőzött istállókban elhelyezett szerb szarvas-marhák csakis a budapesti közbvőhidra azonnal való levágás czéljából szállíthatók. Konstataál-hatjuk, hogy a miniszter intézkedései az állat-egészségügyi szempontokat kielégítik.

Lapunk mai számához mellékelve van *Weigl J.* prerai cs. és kir. udvari kocsigyáros prospektusa, melyet olvasóink szives figyel-mébe ajánlunk.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napi jelentés 1897. Október 29.

Buza ma jól volt kinalva, a malmok jó vétel-kedvűek voltak, elkelt kb. 15,000 mm. és az árak 5 krral magasabbak.

Készrosz szintén szilárdabb volt és 8'45-50 frt pesti paritásos ár mellett adódott el.

Árpa jobb fa.ták kelendőségnek örvendenek. *Tengeriben* csekély forgalom van.

Zab szilárd.

Határidők csekély forgalom mellett szilárdak voltak, magasabb Newyorkra és szilárd készrúpiacra.

Eladatott:

<i>Tiszavidéki:</i>	100 mm. 78 kg. á	12'90	frt 3 óra
	100 " 78 " "	12'85	" "
	200 " 77 " "	12'60	" vegyül
	200 " 76 " "	12'55	3 óra
	100 mm. 76 " "	11'50	frt
	100 " 75 " "	12'30	" sárga
	100 " 75 " "	12'40	3 óra
	100 " 75 " "	12'40	" "
	100 " 75 " "	12'35	" "
	100 " 74 " "	12'25	" "
<i>Pestvidéki:</i>	200 " 76 " "	12'50	" "
	100 " 76 " "	12'50	" "
	100 " 75 " "	12'50	" "
	300 " 75 " "	12'30	" sárga
	200 " 74 " "	12'—	3 óra
<i>Fehérmegyei:</i>	200 " 79 " "	13'05	" "
	100 " 77 " "	12'80	" "
<i>Tolnai:</i>	200 mm. 75 á	12'30	" "
	100 " 75 " "	12'35	" "
	300 " 75 " "	12'—	" vegyül
	200 mm. 75 kg. á	11'90	3 óra
<i>Dunai:</i>	2400 " 75 " "	12'32 1/2	" "
<i>Szerbiai:</i>	2000 " 73 " "	9'75	" "

Következő kötések történetek.

	<i>Kötetett.</i>	<i>Déli zárlat.</i>
Tavaszi buza . . .	11'90—11'92—11'90	11'90—91
Őszi buza . . .	—	—
Őszi roza . . .	—	—
Tavaszi rozs . . .	8'74—	8'74—75
Tavaszi zab . . .	6'34—	6'34—35
Őszi zab . . .	—	—
Nov. tengeri . . .	4'58—	4'58—59
Uj tengeri . . .	5'17—5'19—	5'18—10
Uj repce . . .	—	11'40—50

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten a szilárd irányzat fen-tartotta magát és további emelkedő kontingens nyers-szesz jegyzések folytán a finomított szesz ára válto-zatlan szilárd, az élesztőszesz ára 25 krral drágább.

Mezőgazdasági szeszgyáraink által kontingens nyersszesz e héten 18'25 frton kelt el azonnali szállí-tásra, míg ellenben későbbi decemberi szállításra az ár jóval olcsóbb.

A budapesti piacon gyér vételkedv mellett fino-mított szesz 56—frt, élesztőszesz 55—55'25 frt, nyersszesz adózva 55—frt, adózatlan (exkontingens) szesz ezetgyárosoknak 13'75—14—frt, denaturált szesz 18'50—19—frton kelt el nagyban, míg ellen-ben kicsinyben az ár 25—50 krral drágább.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18—18'25 frt.

Bécsi jegyzés 19—19'50 frt kontingens nyers-szeszért.

Prágai jegyzés 53'50—frt adózott burgo-nyaszeszért.

Trieszti jegyzés 9'75—10—frt hektoliterenként 90% magyar kiviteli szeszért.

A kivitel e héten 300 q finomított szeszt vásárolt.

Vidéki szeszgyárak közül: Kolozsvár, Győr, Arad, N-Várad, Losonc, Baja változatlan, a többiek 25 krral drágábban jegyeznek.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 56.—56'25 frt, élesztőszesz 55.—55'50 frt, nyers-szesz adózva 55.—55'25 frt, nyersszesz adózatlan 13'75—14—frt, denaturált szesz 18'50—19—frt. Kontingens nyersszesz —.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mel-lett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Löhere. A lefolyt heti kínálat élénkebb volt, de megint csak a szebb minőségek keltettek érdeklődést, melyek az eddigi jegyzése mellett könnyen elhelyeztet-tek, míg halványabb színű és apróbb szemű banái magvak sürgős kínálat és hanyatló árak dacára vevője alig volt.

Luczerna. Belföldi termés nem igen lett ajánlva, ellenben meglehetősen bőven jönnek a francia aján-latok és miután ezeknél egyrészt némi árengedmény elől sem zárkózunk el, másrészt mivelhogy nagyobb mennyiségek feltehető, hogy sokkal jobb a termésere-dmény Franciaországban, mint eleinte híresztelték. Oroszországban szilárdabb a hangulat, mit azonban a piac jelenlegi helyzete nem indokol. Az amerika lu-czernajegyzések májdeg vonalra hanyatlottak a lőherével. Az ily alacsony árak a nem reális eljárásnak kaput nyitnak olyképp, hogy utasok már bejárrák a vidéket, hol viszonyaink közt tökéletesen értéktelen amerikai luczernák francia gyanánt kínálják és az olesó ár kö-vetkeztében könnyen el is adják.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkék áráiról.

Magyar gazdák vá-árcsarnok ellátó szöveteze-tének jelentése 1897. október hó 28-ról. A hidegebb idő beálltával a husfélék beküldése mindinkább növe-kedik; marha-, borju-, disznóhus, ugyszintén tisztított baromfi is kibírja már messzebb vidékről is a szál-lítást.

Gyümölcsfélék közül különösen a Reimett és Batul almák keresettek, melyek kilogrammonként 25—30 krért kelnek el. Szőlő mindinkább kisebb tételekben érkezik s ára 35—40 kr különként.

Vadban a készletek nagyok, üzlet vonatott. Őz egészben 60—70 kr kgja. nyul darabja 1 frt. Fácán párja 2'40—2'60 frt. Fogoly dbja 30—90 kr. Szalonka dbja 1'50 frt.

Husfélék csendes forgalma mellett szilárd árakat jegyeznek. Borjúhus hátulja kilogrammonként 65—70 kr, eleje 60—65 kr. Vidéki sertésusz 52—56 kr.

Tisztított libák kg-ja 50—58 kr, récék kg-ja 65—70 kr.

Vajüzlet változatlan árak mellett élénk, tehénturó kilogrammonként 22 kros árát tartja. Tojásárak folyton emelkednek, állandó áruhiány. Rózsaburgonya métermázsája 2—2'20 frt, sárga 2'20—2'60 frtot jegyez.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelen-tése. Budapest, 1897. okt. 28-án.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 56—58, II. oszt. 52—55, III. oszt. 46—50, eleje I. oszt. 48—48, II. oszt. 46—46, III. oszt. 44—44, borjúhus hátulja I. oszt. 66—70, II. oszt. 58—60, eleje I. oszt. 60—66, II. oszt. 42—60, birkahus hátulja I. oszt. 38—44, II. oszt. 36—38, eleje I. oszt. 36—40, II. oszt. 30—32, bárány eleje 1 db —, hátulja —, sertésusz magyar szalonával elsőrendű 1 q 56—60, vidéki 52—56, szalonna nélkül elsőrendű 60—62, vidéki 55—60, sertés-usz pörkölt 50—54, sertésusz szerb szalonával —, szalonna nélkül —, sertésusz füstölt magyar —, idegen (vidéki) 52—54, sonka nyers 1 kg. 72—72, füstölt belf. csonttal 0'9—1'0, csont nélkül 0'90—1—, sonka füstölt külf. csont nélkül 0'85—0'85, szalonna sózott 1 q 55'5—56'5, füstölt 60—60'5, sertés-zsir hordóval 59'5—59'5, hordónélkül 57'5—57'5, kolbász nyers 1 kg. —, füstölt 60—72, szalámi belföldi 150—240, külföldi —, malacz szopós élő 1 db 4—4'50, tszitott 60—1—.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt —, csirke 0'6—1—, kappan hizott 1'10—1'30, sovány —, récze hizott 1'30—2'40, sovány 0'90—1'30, lud hizott 3—6—, sovány 1'80—3—, pulyka hizott 0—0—, sovány 2'20—3'60. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0'70—0'90, 1 kg. —, csirke 1 db 0'45—0'65, 1 kg. —, kappan hizott 1 db 0'70—1'40, 1 kg. —, récze hizott 1 db 1—1'30, 1 kg. 70—80, félkővér 1 db 0'40—0'80, lud hizott 1 db 2'50—3, 1 kg. 0'50—0'60, félkővér 1 db 1'20—2—, 1 kg. 40—50, pulyka hizott 1 db 1'80—3—, 1 kg. —, félkővér 1 db 1'20—2—, 1 kg. 1'80—2, ludmáj 1 db 10—1—, 1 kg. 1—1'60, ludzsir 1 kg. 70—1'20, idej liba 1 db —.

Hal. Élő. Harsa 1 kg. frt 0'60—1'20, csuka 0'60—1'20, ponty (dunai) 0'30—0'60, süllő —, ke-csege —, márna 0'30—0'40, czompó 0'40—0'60, angolna 0'80—1'20, apró kevert 0'25—0'30, lazac —, pisztráng —.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0'08—0'10, lefölözött 0'05—0'08, tejszín 0'20—0'20, tejföl 0'30—0'35, tehénvaj (tea) 1 kg. 0'95—1'20, I. rendű 0'70—0'85, II. r. 0'50—0'70—, olvasztott —, Margarin I. rendű —, II. rendű 0—0—, tehénturó 0'18—0'24, juh-turó 52—56, lipói 0'56—0'80, juhsajt 0'80—80, emmen-thali sajt 0'90—1'20, groji sajt 0'68—0'74.

Budapesti Gyapjuaukeziók.
Az idej gyapjuaukezióknak **harmadik sorozata november 10-én és 11-én** tartatik meg. Az árverésre szánt küldem-nyek, melyek „Gyapjuárverési Vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” ezimen adandók -vasutra, a m. kir. államvasutak összes vonalain tetemes díjkedvezményben és olcsó raktárban részesülnek. — Azonkívül sem beraktározási avagy mérlegelési költsé-geket nem fizetnek.
Minden egyéb felvilágosítással szivesen szolgál az
„Gyapjuárverési vállalat” Heller M. s Társa BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 13.

Liszt és kenyéremü. Fehér kenyér 1 kg. frt 0-18-0-18, barna kenyér 0-15-0-15, rozskenyér 0-10-0-10. Buzalaszt 00 sz. 1 q 0-0-0, 1-0-0, 2-0-0, 3-0-0, 4-0-0, 5-0-0.

Tojás, Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 38-50-39-0, II. oszt. (1440 db.) 28-32-5, meszes 30-32, orosz tojás 100 db. 2-80-3-0, törött tojás 0-0.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 10-14 stoke-rai 27-27, borsó héjas magyar 7-5-14, koptatott magyar 13-13, külföldi 13-22, bab fehér apró 7-10, nagy 6-10, szines 8-13.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 3-0-0, 1 q 2-5-5-0, Petrezelem 100 kötés 3-50-5-50, 1 q 0-0-0-0 zeller 100 drb 0-60-2-00, karalábé 0-6-2-0 vöröshagyma 100 köt. 4-50-6-0, 1 q 3-25-5-0, fohagyma 100 köt. 12-20, 1 q 10-0-16-0, vörösrépa 100 drb 0-60-1-60, fehérrépa 100, fejeskáposzta 2-5-5-0, kelkáposzta 100 drb 0-60-1-5, vörös káposzta 3-0-10, fejjeszálata 0-30-1-20, körté saláta 0-0, burgonya, rózsza 1 q 1-80-2-80, sárka 2-3-20, külföldi 2-3-20, fekete retek 100 drb 0-60-2-0, uborka nagy salátának 100 db 2-3-50, savanyítási való 100 db 0-80-1-20, savanyított 1-4-1-8, zöld paprika 0-20-0-80, tök főző 10-30, zöldbab 0-12-0-16, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. 0-10, fejtett 1 lit. 0-10, tengeri 100 cső 0-80-1-50, karfiol 100 db 3-0-15, paradicsom 1 kg. 0-14-0-16, spárka 0-10-0-10, torma 100 db 10-12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 16-30, köz. alma 9-16, fajsárga 18-30, közönséges körte 6-18, szilva magva-való 0-0-0, vörös 0-0, aszalt 0-0, cseresnye faj 0-0, közönséges 0-0, meggy faj 0-0, közönséges 0-0, ringló 0-0, barack kajszin 0-0, ősi 0-0, dinnye görög nagy 100 db 0-0, kicsi 0-0, sárka faj 0-0, 1 kg. közönséges 0-0, szőlő 1 kg. 0-20-0-30, csemege 28-45, dió (haj, papir-héjú) 26-28, közönséges 20-26, mogyoró 22-32, gesztenye magyar 11-14, olasz 14-20, narancs messina 100 db 0-0-0, pugliai 3-5-5-0, mandarin 0-0-0, citrom 1-50-2-50, füge hordós 1 q 16-18, kószorus 18-20, datolya 45-60, mazsolaszőlő 56-70, egres 1 lit. 0-0, eper 1 kg. 0-0-0-0.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 35-52, II. rendű 18-30, csöves 30-35, (szá-ritott) 0-0, köménymag 0-0, borsókamag 0-0, mák 1 q. frt 18-26, méz csurgatott 0-25-0-32, sejtékben 1 kg. 0-40-0-70, szappan szin 0-0, közönséges 0-0, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40-0-60, vörös asztali palackban 0-55-0-85, házi pálinka palackban 0-0-0-00, ásványviz palackban 0-0-0-00.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1897. okt. 29. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott a szokott községekből 180 szekér réti széna, 112 szekér muhar, 55 zupszalma, 20 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, 0 szekér tengeriszár 0 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, kles sw.) 500 zsák szécska. A forgalom élénk. Árak a-nt a következők: réti széna 200-280 mul., uj 190-270, zupszalma 150-180, alomszalma 130-160, egyéb takarmány 0-0, lóhere 0-0, takarmány-szalma 0-0, tengeriszár 0-0, luczerna 0-0, sarju 0-0, szalmaszécska, 200-220, széna 0-0, uj 0-0, zabosbüköny 0-0. Összes kocsi-szám 372, súly 316700 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1897. évi október hó 28-án. (A budapesti köztárgyhíd és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 180 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. 0 db, közép 62 db, alárendelt 0 db. Fejőstehén: fehér 0 db, tarka 110 db, tenyészbika 0 db, tarka ökör 0 db, tinó 34 db, jármosbivaly 0 db, hizalmi való fehér ökör 0 db, tarka 0 db.

A gazdasági mahavásár nagyobb gazdasággal foglalkozóknak az üzletben élénk részvétele folytán élénken bonyolódott le. A fejőstehénvásáron a jobb minőségű bonyhádi tehénre gyérek akadtak vevők, a silányabb tehénre egyenkint hamarabb el lehetett adni. Az egyes vevők közül említhetők: Gróf Károlyi Káposztásmegyér 21 db, Wolfinger Adolf Bicske 16 db, Rosenberg N. Karap 21 db jármos ökör. Karsay N. Harsány 11 db fejőstehén tarka.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 0-0, középminőségű jármos ökör 225-340, alárendelt minőségű jármos ökör 0-0, hizalmi való 0-0, jármosbivaly 0-0 forintig páronkint. jobb minőségű jármos ökör 0-0 mm.-kint é. s., tarka tinó 1 éves 0-0 frtig. Fejőstehénekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén 0-0, tarka kevert származásu tehén 70-155, bonyhádi tehén 140-170 frtig, bika 0-0 frtig páronkint.

Budapesti vágómahavásár. 1897. október hó 28-án. (A budapesti köztárgyhíd és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2686 db nagy vágómahar, nevezetesen: 1226db magyar és tarka ökör, 942 db magyar és tarka tehén, 52 db szerbiai ökör, 236 db boszniai ökör, 4 db szerbiai tehén, 147 db bika és 55 db bivaly.

Minőség szerint: 259 darab elsőrendű hizott, 2175 db középminőségű és 232 db alárendelt min.,

db elsőrendű hizott ökör, 0-0 db középminőségű ökör és 0-0 db alárendelt min. ökör; 0-0 db elsőrendű hizott tehén, 0-0 db középminőségű tehén, 0-0 db alárendelt minőségű tehén.

A mai vágómahavásárra kevés kivétellel csakis magyar maharhát hajtottak fel. A vásár mindamellett, hogy nem volt sok mahar felhajtva, igen lassu hangulatu volt, mivel idegenek és vidékiek kevesen jelentek meg. Az árak a mult hetiekhez hasonlóak.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 29-34-50, kivételesen 35-0-0, hizott magyar ökör középminőségű 26-28-0, alárendelt minőségű magyar ökör 19-50-25-0, jobb minőségű magyar és tarka tehén 22-30, kivételesen tarka tehén 0-0, magyar tehén középminőségű, 22-30-0, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 0-0, szerbiai ökör jobb minőségű 0-0-0-0, kivételesen 0-0, szerbiai ökör középminőségű 20-22-0, szerbiai ökör alárendelt minőségű 20-22, szerbiai bika 21-50-29-0, kivételesen 0-0, szerbiai bivaly 17-50-19-0 frtig métermázsankint elsősuliban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1897. okt. 28-án. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A forgalom közép. Felhajtott összesen 683 db. Eladatott 286 db. Jobb minőségű lovakból háts 22 db, eladatott 10 db 115-235 frtért, könnyebb kocsió (jukker stb.) 30 db, eladatott 13 db 100-180 frtért, nehezebb kocsió (hintós) 20 db, eladatott 5 db 100-150 frtért, igas kocsió (nehéz nyugoti faj) 16 db, eladatott 4 db 150-160 frtért, ponny 5 db, eladatott 2 db 15-32 frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuvaros ló stb.) 90 db, eladatott 40 db 55-90 frtért, könnyebb félek (parasztló stb.) 170 db, eladatott 60 db 26-50 frtért; alárendelt minőségű lovakból 330 db, eladatott 152 db 10-20 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 54 db, az állatker és kutyaker részére vásároltatott 10 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott 0 db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott 0 db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett 0 db.

Kőbányai sertésvásár. 1897. okt. 29. (Első magyar sertésbuzáló-részvénytársaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet lanyha volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320-380 kg. nehéz 56-56-50, 280-300 kg. nehéz 0-0 kr, öreg 300 kgontuli 0-0 kr, vidéki sertés könnyű 0-0 krajczár. Szerb 54-56-0-0 kr. Román 0-0 tiszta klg. páronkint 45 klg. élet-súlylevonás és 4% engedmény szokásos. - Elcsé-árak: Tengeri ó 4-85-0-0 frt, árpa 6-40 frt Kőbányán átvéve. Helyi állomány: okt. 22. marad. 28100 drb. Felhajtás: Belföldről 174 drb, Szerbiából 0-0 darab, Romániából 0-0 drb, egyéb államokból 0-0 darab. Összesen 392 db. Főösszeg 28274 db. Állomány és felhajtás együtt 0-0 drb. Felhajtás: budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 757 drb, belföldre Budapest környékére 769 drb, Bécsbe 0-0 drb, Csehországba, Morvaország és Sziléziába 0-0 drb, Ausztriába 362 db, Német birodalomba 0-0 drb, egyéb országokba 0-0 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: a szállásokban el-hullott 1, vasuti kocsi-ból kirakott hulla 0, borsókának találtatott 1, összesen 2 drb. Összes elhajtás 1890 darab. Maradt állomány 26384 drb. A részvény-szállá-sokban 5764 drb van elhelyezve. Az egészségi és tran-zitósállásokban maradt 5589 drb. Felhajtás: Szerbiá-ból 0-0 drb, Romániából 0-0 drb, összesen 0-0 drb. Elhajtás: 710 drb, maradt állomány 4879 drb és pedig 4879 drb szerb és 0-0 db román. Az egészségügyi szemlélél jan. 1-től máig 972 darab a fogyasztás alól ki- vonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Budapesti szurómahavásár. Október hó 28-án. A székesfővárcsi köztárgyhíd és mahavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 421 drb belföldi, 0-0 db galicziai, 0-0 drb tiroli, 167 db növendék élő borju, 0-0 db élő bárány: 61 drb belföldi, 20 drb galicziai, 0-0 drb tiroli, 80 drb bécsi, 0-0 drb növendék borju, 0-0 drb öltött bárány, 0-0 drb élő kecske.

A vásár lassu lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföld 10-27-0-0 frtig, kivételesen 0-0 frtig dbonkint, 34-46 frtig, kivé-telesen 47 frtig sulyra, növendék borju 14-45 frtig, kivételesen 0-0 frtig dbonkint, 21-23-0-0 frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 56-60, kiv. 0-0, tiroli 0-0 frtig, galic-ziai 58-62 frtig, növendék borju 0-0 frtig dbkint, öltött bárány 0-0 frtig, bécsi 60-66 frtig sulyra. Élő bárány 0-0-0-0 frtig, kivételesen 0-0 frtig páronkint Élő kecske 0-0 frtig páronkint. Hizalt ürü 0-0-0-0.

Ingatlanok árveresei (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Table with 4 columns: Date, Location, Description, Price. Includes entries for Budapesti kir. tszék, Tasnádi kir. járásbírószág, Nyitrai kir. tszék.

Table with 4 columns: Date, Location, Description, Price. Includes entries for Aradi kir. tszék, Zala-egerszegi kir. tszék, Lugosi kir. tszék, Temesvári kir. tszék, Téesői kir. tszék, Kolozsvári kir. tszék, Budapesti kir. tszék, Lugosi kir. tszék, Budapesti kir. tszék, Komáromi kir. tszék, Budapesti kir. tszék, Sz. fehérvári kir. tszék.

Szerkesztői üzenetek.

Galgóczról postán egy álczákkal telt üvegesét vettünk. Kérjük a beklődöt, sziveskedjék kiletét jelezni, mert a küldemény eredetéről s czéljáról semminemü felvilágositást nem vettünk.

Gróf Erdődy György tejjgazdasága. B. kerdözöködését illetékes elintézés végett a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Elítató Szövetkezetéhez tettük át, amelynyiben a szövetkezet üzleti összeköttetésinél fogva sokkal inkább abban a helyzetben van, hogy a kívánt felvilágositást megadja, mint a szerkesztőség.

J. K. urnak Piskin. Meltóztatassék a szóban forgó kérésekre nézve a kerületi állattenyésztési felügyelő urhoz fordulni, aki legjobban hivatott a felvilágositás megadására.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseswffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. Főszerkesztő és kiadá-sért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. Társszerkesztő: Buday Barnabás.

Advertisement for 'Első Magyar Gazdasági Gépgyár' (First Hungarian Agricultural Machinery Factory) in Budapest. Features text: 'Elsőrangu hazai gyártmány', 'Gőzcsepplők', 'Első Magyar Gazdasági Gépgyár', 'Részvény-társulat', 'Budapest', 'Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára', 'összes gazdasági gépeket gyártja', 'Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágositással díjmentesen szel-gálunk', 'Szecskavágók', 'Morzsolók'.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.
Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.
Igazgatói tagok:
ANDRÁSSY GEZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR, BESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átlány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek. **Kisgazdák**, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlati terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

Magy. kir. államvasutak.
129631/97. sz. C IV.

Hirdetmény.

(A vasúti menetjegyek előre váltásának magán cégeknek való eladásának beszüntetése.)

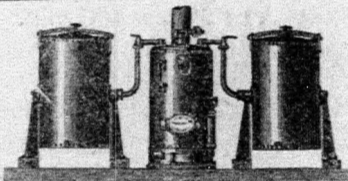
A magyar kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a vasúti menetjegyek magán cégek — azo hoz nem érve a városi menetjegyeket, — által való elárulítása s ezzel kapcsolatban egy a szomszédos, mint a szelvényes úrjegyek előreváltása folyó évi december hó 31. ével teljesen megszűnik.

Az előre váltott s ezen időpontig fel nem használt szomszédos forgalmi- s szelvényes úrmenetjegyek utazásra többé egyáltalán nem használhatók, hanem három hó leforgása alatt, vagyis 1898. évi március hó végéig ott a hol váltották, illetve ha a jegyek valamely magán előváltónál váltattak azon állomáson a mellyel a magán-elárulító lezárt, s értetlen állapotban, teljes értékben visszaváltatunk.

Ezen időpontban túl visszatérítések nem fogantathatók.
A magán előváltók Budapesten, Budapest Keleti p. u.-ral, más helyen pedig az előváltó lakóhelyén levő m. kir. államvasúti állomással számolnak le.
Budapest, 1897. október 11-én.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Takarmánykamra-berendezések

nevezetesen: **szeceksavágók**, szabadalmazott védőkészülékkel, **répavágók** szelet- és kockavágásra, répapázók, **kukoriczamorzsolók**, **darálómalmok** kézi-, járgány- és gőzhajtásra, **amerikai Duplex-darálók** gőzhajtásra, csöves- és szemes-kukoricza és mindennemű gabonafajok egész finom darálására, **egy- és kétjáratu malmok** vasállványon, **olajpogácsatorók**, járgányok, **transzmissiók**,

burgonyafőző- és takarmányfüllesztő készülékek,

továbbá **trágyalé-szivattyúk** és **feeskendők**, **trágyaléosztók**, **széna- és szalmasajtók**, nemkülönben az összes **talajművelésközök**, **vető-, kaszáló- és aratógépek**- **gabonatisztító- és osztályozó gépek**.

répamagtisztítók

nagy választékban jutányos áron kaphatók

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapestben,

V., Váci-körút 60. szám.

Arjegyzék és költségvetés kívánatra ingyen és bérmentve.

Közvetlen Amerikából

importált,
most megérkezett

Poland china

tenyészsértések pedigreevel.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

Vágó-állat-eladók figyelmébe

ajánljuk a VI. évfolyamba lépő

Mészárosok és Hentesek Lapját

(Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos: Schatz Árm.n, lapvezető Komáromi Sándor)

Valamennyi szakipartestületnek hivatalos közlönye.

Egvedüli az országban. 4543

Közi **Europa**, **Amerika** összes nagyobb állatvásárjainak árjegyzéseit; ugymint a hivatalos **állategészügyi** rendeleteket, s az **állatkereskedelem**, **állategészügy** körébe vágó s ezekkel kapcsolatos dolgokat; különös súlyt fektet az **országos állatvásárok** határidejének hetenként pontos közlésére.

Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal:

VIII., Csokonay-utca 10. sz.

Előfizetési ár: egy évre 6 forint; hirdetések díjszabás szerint számítatnak.

Megjelenik minden pénteken 20—28 old. terjedelemben.

Magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.
36,106/97. sz.

Anyagszállítási pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1898. évben felmerülő szükségletének fedezésére több rendbeli anyag szállításra czennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállítandó anyagok általánosossággal következők: tegla, tornéskő, mindennemű kő és tönkö, mész, nyelök, takarék tüzhely és kályba alkatrészek s több másfél k.

Az anyagok részletes kimutatása, mely egyszersmind ajánlati mintául is használandó, egyes csapatok a felelőzve az üzletvezetés g anyagbeszerzési osztályánál (l. d.) Budapest, külső Kerepesi-út 2-ik házportájában kapható.

Ugyanezen kimutatásban felvannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 50 kros bélyeggel ellátva bepecsételve s a borítékban „ajánlat a 30106/97 számhoz” felirattal megjelölve legkésőbb 1897. évi november 17-én déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához beérkezendő.

Budapesten, 1897. évi október hóban.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

A nagy-lángi uradalomhoz tartozó, Ó méltósága id. Gróf Zichy János tulajdonát képező táci 5 kerekű

VIZIMALOM,

minden hozzátartozó épületek, szerek és eszközökkel, a malomhoz tartozó szántóföld, rét és legelővel együtt

1898. Szent-Mihály napjától fogva

berbe adandó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

4567

a „Lángi uradalom központi felügyelői hivatalánál”

NAGY-LÁNG, (Fehérmegye).

E. Leinhaas, Freiberg i. S.
ajánlja, mint hosszú évek sora óta specialista teljes
mezőgazdasági szeszfőzde-it
szeszfinomítóit és élesztő gyár berendezéseit, ugyisint minden egyes és szakmába
vágó gépeit és eszközeit.

GŐZGÉP-KAZÁNOKAT.
Árjegyzék és költségvetés ingyen. 4625
MAGYARORSZÁGBAN SZÁMOS REFERENCIA.

J. K. ERKER, WIEN,
IX., Stroheckgasse 2. 4421

Különlegesség
cs. és kir. szab.
gyorsnyiró gé-
pekben lovak,
szarvasmarhák,
juhok és serté-
sek számára.
Ezzel a géppel
egy lovat 3/4
óra alatt, egy
darab szarvas-
marhát 25 perc alatt, 60 drb. disznót és 20 drb. juhot
óránként nem szakértő is a legúsztatásban lenyírhat.
— Gépem a legnagyobb szarvasmarha és lótenyésztő
intézeteknél legjobb sikerrel van alkalmazásban és
a legjobb referenciák állnak rendelkezésemre.
Prospectusok és árjegyzékek ingyen.

Budapest - szt.-lőrinczi - szemét-szállító-vasut igazgatósága
BUDAPEST, IX., KÜLSŐ-ÜLLŐUT

Ajánlunk, utcai- és házi szemétből készült
TRÁGYÁT.

Pöcegödör-tartalommal komposztirozva (tartalomdusabb az istállótrágyánál.) Az
utcai- és házi szemétből készült trágya vegyi tartalma az országos m. kir. chemiai
intézet hivatalos analysise szerint a következők:
Az általunk vett és itt megvizsgált szemét minták következő tartalommal bírnak.

Szám	Vize %	Phosphorsav (P ₂ O ₅) %	Káli (K ₂ O) %	Nitrogén %
I.	30.37	0.60	0.60	0.63
II.	33.77	0.73	0.75	0.53
III.	25.36	0.53	0.66	0.44
IV.	40.37	0.37	0.21	0.24
V.	29.16	0.67	0.60	0.45
VI.	23.55	0.39	0.60	0.35
VII.	23.51	0.47	0.56	0.35
VIII.	20.01	0.58	0.57	0.49
IX.	39.12	0.60	0.34	0.39
X.	28.61	0.57	0.56	0.44
átlagban	29.38	0.55	0.55	0.43

Elemzte: dr. KÖNYÖKI ALAJOS s. k., dr. LIEBERMANN L. s. k. kir. tanácsos, igazgató.
A fent körülírt wagononként 100 métermázsá 4486
50 kilométer távolságra 14 frt.
50—100 kilométer távolságra 16 frt.
Szállítunk bérmentve, a M. A. V. vonalain 30 waggonból álló vonattal.
Budapest-szt.-lőrinczi-szemét-szállító-vasut igazgatósága.

30 napi próbaidő
5 évi írásbeli
jótállás.

WERTHEIM
VARRÓGÉPEK

Általáno-
san elismert,
legjobb, zajtalanul
működő varrógép család-
dok és iparosok részére
Magaskaru
családi géptől 35.50

Minden gép,
mely a próbaidő
alatt nem dol-
gozik jól, saját
költségemre
szó nélkül visz-
szaveszem.

Jógnókeim rin-
csenek, ezért a szokásos ár
felért a leg job gyártmány
kapható.

Kérjen árjegyzéket és var-
rési mintát. Szétküldés a
monarchia minden helyére.
Csomagolás ingyen.

STRAUSS LAJOS
varrógépszékhelyi áruháza.
A cs. és kir. államhivatalnokok
egyesületének szállítója.
WIEN 4340
IV., Margarethenstrasse 12. du.

A Wertheim-féle
varrógéppel teljesen meg
vagyok elégedve, nagyon
könnyen jár, és igen szé-
pen tűz.
Barszelez.
Simay Miklósné,
földbírtokosné.

H-alaku acél patkó-sarok.

Folyton éles, a legjobb styria acél-
ból, koronalepes lehetetlen, biztos járás
által a lovat kíméli, használatban ölecsőbb
mint a közönséges patkó-sarok. Árlapok
ingyen és bérment. kapható **KASZAB**
és BREUER Budapest, VI.,
Eötvös-utca 42. patkolóanyag-
ok és csavarárugyár és minden
jobb vaskereskedésben.

A NAGY KRACH!!

New-York és London nem kimélték meg az
európai szárazföldöt és
ezért egy nagy ezüstárú-gyár indítatva éreztte magát,
hogy az egész készletet csak a munkasor egy kis kárpót-
lása ellenében eladja. En meg hatalmazva vagyok ezen
megbírást teljesíteni. En tehát bárkinek megküldöm a
következő tárgyakat pusztán a kárpótlási, **6 forint**
60 kr-ért; és pedig:

- 6 darab finom asztali k'st. valódi angol pengével.
- 6 " amerikai szab. ezüst villát egy darabból.
- 6 " " " " evőkanalat.
- 12 " " " " kávé-kanalat,
- 1 " " " " levesmerőt,
- 1 " " " " tejszemőt,
- 2 " " " " tojás-serleget,
- 6 " angol Viktori-tálca.
- 2 " izen hatásos gyertyatartó.
- 1 " teaszűrőt,
- 1 " finom cukorporzó, 4561

44 darab összesen 6 frt 60 kr.
Mind e fenti **44** tárgy előbb 40 frtba került és
most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapha-
tók. — Az amerikai szabad. ezüst egy kívülbelül tehér
fém, mely ezüst színét 25 esztendőig is megtartja, amiért
szavatoltatik. Legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés
nem csalás.

kötelezem magam, itt, a nyilvánosság előtt, bárki-
nek kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és
senki sem mulassa el azt a kedvező alkalmat, hogy
ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

házasági és alkalmi ajándékul,
továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas

Egyes egyedül kapható
HIRSCHBERG A.-nál
az egy. amerikai szabad. ezüstgyárak főgyőnöksége
Wien II., Rembrandstrasse 19 K. Telefon 7114.
Szétküldés a vidékre utánvétellel vagy az
összegez előzetes beküldése ellenében
Ehhez tisztító por 10 krajcár.
Valódi csak az oldalt látható védjegy-
gyel (egészségi fém).

Kivonat az elismerő levelekből.
Az első küldeménynyel teljesen meg vagyok elé-
gedve, kérek még egy garnitúrát.
Kalooca. Majorossy János, apát.
A küldeményt megkaptam, s nagyon megvagyok vele elégedve
Kérek még egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért.
Kolozsár. Báró Bánffyiné.
A küldeményt megkaptam és teljesen meg vagyok vele elé-
gedve, kérek még egy ugyanolyant küldeni.
Bozovits. Keresztes Sándor, főszolgabíró

BARANYAY I.,
turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintó-closetek,
valamint
aranyékszék-berendezési
felszerelési tárgyak vállalata
BUDAPEST,
II., Lánchíd-utca 2.
Árjegyzékek
kivánatra
bérmentesen
küldetnek.

GRAEPEL HUGÓ
szabadalm. löhère-tokaszoló készüléke

minden cseplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal na-
gyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknél.
Legkötőnőbb szerkezet legolcsóbb árban
GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső váci-ut 46. sz.

SZIVATTYUK **MÉRLEGEK,**
minden neme, házi, nyilvános, mezőgazda-
sági és iparezélokra.
BOWER-BARFF féle szabadalmazott inoxidálás
módszer szerint **inoxidált szivattyúk** rozsdá-
ellen védve.

legújabb javított rendszerű tizedes, száza-
dos és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi,
közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.
Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérle-
gek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Arjegyzékek **W. GARVENS, Wien,** I., Walfischgasse 14. sz.
ingyen és bérmentve. **Schwarzenbergstrasse 6.**
1806

5000 darab
2 éves, legnemesebb fajtájú keserű mandulára ojtott,
őszi **barack** fából eladó és pedig:
Nagy Mignone hatve,
" tartive,
Bell Beance, augusztus hóban érő,
Admirable jounes,
Brugnon Stanwick,
" **Orange,** szeptemberben érő
árja **50 kr.** Nagyobb megrendelés esetén (50 db.)
drbja **35 kr.** Kapható a **Sturm**-féle villában, **Buda-**
fokon. Ugyanott kapható néhány ezer venyige és
Passatutti, vörös nemes szőlőtöke. 4575

Kiadó birtokok.

Hadadi báró WESSELÉNYI MIKLÓS tulajdonát képező, s Szilágy vármegyei hadadi uradalmához tartozó

BAROMLAKI ÉS KORONDI GAZDASÁGOK,

melyek egymástól alig három—négy kilométernyi távolságra fekszenek, és a melyek 960 hold szántóból, 270 hold rétből, 178 legelőből, 17 hold belsegéből, tehát összesen 1425 katasztrális hold gazdasági kezelés alatt álló területből állanak, e gazdaságokban levő gazdasági és takó épületekkel, hatvankét darab jármos jószággal és az ezekkel járó gazdasági felszerelésekkel egyetemben hat vagy nyolcz évre haszonbérbe, vagy esetleg meghatározott jövedelem melletti kezeltre, megfelelő biztosíték mellett kiadatnak.

Bővebb részletek megtudhatók: *Bazala Károly* intéző tisztartónál *Hadaiban*; *Fiktusz József* főerdésznél *Nyírsádon*, vagy *Karácsony Sándor* tisztartónál *Kékesen*.

Megnevezett három hely posta-állomás.

4638

Elsőrendű

kocsános tölgymag,

garantírozott, híres slavoniai származású, bármily tetszésszerű mennyiségben állandóan kapható,

Hirschmann S. Ad. és Büchler-nél
Sziszek, (Horvátország).

4627

5660. szám. 1897.

Figyelmeztetés.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága Temesvárott kereskedelmi szokvány szerint raktárszerű minőségű

1650 mm. búzát, 7800 mm. rozst vagy kétszerest és 13.600 mm. zabot vásárol.

a temesvári, aradi, nagyvárad és szegedi állomások részére.
Ezen gabonamennyiségek 1897. évi december hótól 1898. évi március hónapig terjedő időközben beszállítandók.

A bevásárlás minta és ajánlott minőségű súly szerint történik. Ennek megfelelően minden ajánlathoz okvetlenül két lepecsételt 2—2 kgos minta nyújtandó be, azonfelül az ajánlatban a minőségű, súly melylyel az ajánlattevő szállítani szándékozik, kitüntetendő.

Az egész mennyiségre vállalkozó ajánlattevőknek bele kell nyugodniok abba, hogy ajánlatuk csak egyes szállítási részletekre, illetve egyes cikkekre és állomásokra is fogadtatik el.

Az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt eladási ajánlatoknak

1897. évi november hó 4. napjának délelőtt 10 óráig

kell a 7. hadtest hadbiztosságánál Temesvárott, beérkezniök.
A kötelezettségnek legalább is 10—14 napra kell szólnia. Oly ajánlattevők ajánlati kik magukat ezen követelményeknek alá nem vetik, a mennyiben csak 3—4 napi impegnót, kikötnek, a tárgyalási bizottságtól mint „el nem fogadhatók” visszautasítottatnak.

Különböen érdekelték a folyó hónapban megjelent kimerítő gabonabevásárlási hirdetményre és a temesvári, aradi, nagyvárad és szegedi katonai élelmezési raktároknál betekinthető és megszerezhető, — Temesvárott 1897. évi július hó 22-én keltezett szokvány füzetre figyelmeztetnek.

Temesvárott, 1897. évi október hó 18-án.

4598

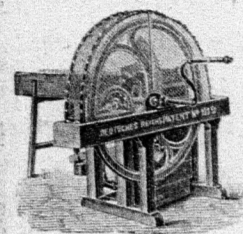
A cs. és kir. 7. hadtestparancsnokság hadbiztosságától.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre boesátva, hogy **Sack Rudolf** világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

Ajánlom közkezdveltségű **egytemes és többvasas ekéimen** kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas **sorba- és szórva vetőgépeimet**

**szecs kavágó-,
répavágó gépeimet.**

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

járgányaimat,

a jelenkor legjobb szerkezetű

takarmánypároló

készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készleges felvilágosítások.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

nagyban wagon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Eladó szőlővessző.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„**istvántelki immunis**“ homoktalaju

szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökeres európai vesszők.

Otaz Ritzling	11.250 drb.	ezre	16 frt.
Nagy Burgundi	300	"	"
Tramini Piros	4.800	"	"
Furmint	600	"	"
Chasselas blanc	2.400	"	"
" blanc croq.	250	"	"
" rouge	1.275	"	"
Madelaine angevine	2.000	"	"
Mézes fehér	4.400	"	"
Kadarka	100	"	"

Gyökeres amerikai vesszők.

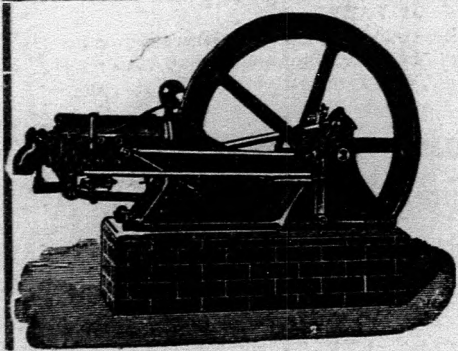
Riparia Sauvage II. osztályú	11.000 drb.	ezre	8 frt
Herbemont	2.100	"	10 "
Jaquez	4.100	"	"
Violla	800	"	"

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

BUDAPEST, Köztelek intézendők. — Az elszállítás **őszszel** vagy **tavaszzal** történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasúti szállításért ezrenként 1 frt számítottatik. **IGAZGATÓ.**

Torontáli helyi érdekű vasutak gépgyári osztálya Nagy-Becskerek.

KÜLÖNLEGES GYÁRTMÁNYOK:
Gáz-, petroleum-, benzin-moto-
rok és benzin-locomobilek.
Modern berendezésű vas- és fém-
öntöde
A gépészeti szakmába vágó min-
dennemű javítások szakszerű
és jutányos kivitele.

Főképviseletek: **BUDAPEST, V., Kálmán-utca 16.**
KOLOZSVÁR, Szentlélek-utca 4. sz.

Szőlővessző eladás.

Immunis talajon termelt, peronospora mentes, teljesen ki-
érett, következő fajtájú szőlővessző eladó: Mézész fehér, Olasz
rizling, Zöld sylváni, Zierpfandler, Slankamenka, Vörös dinka
1000-e à 5 frt, Kadarka 1000-e à 4 frt. Vessző hossza 50—60
cm., vastagsága 6—12 mm. Csomagolás nagyobb megrendelések-
nél ingyen, különben önköltségen. Tavasz szállításnál az árak
5% magasabbak. Megrendelésnél a vételár 25%-ja előre beküldendő.

Szőlőintézőség Ráczegres,
u. p. és v. á. **Simontornya.** 4633

A magy. kir. szabad.

Osztálysorsjegyek

első huzása ez évi november hó 11. és 12-én lesz.

Ezen huzásnál 3000 sorsjegyet 240,000 korona nyereseménnyel húznak
ki és pedig 60,000, 20,000, 10,000 és 5,000 koronás fő- és számos kisebb
nyereseménnyel

A sorsjegyek árai: az első huzásra:

$\frac{1}{4} = 12$, $\frac{1}{2} = 6$, $\frac{1}{4} = 3$, $\frac{1}{8} = 1\frac{1}{2}$ korona.

A további 5 osztály huzásra lesz: december 10. és 11-én 4000 nyere-
mény 477,000 korona, január 4. és 5-én 5000 nyeresemény 898,000 korona,
január 26. és 27-én 4000 nyeresemény 934,000 korona, február 16. és 17-én
4000 nyeresemény 1,061,000 korona értékben s a 6 osztály huzása vasárnap
és ünnepnapok kivételével március 9-étől április 6-ig lesz, mely idő alatt
30,000 sorsjegyet húznak ki 9,555,000 korona nyereseménnyel. A 6. osztály
főnyereseménye legszerencsésebb esetben:

Egy millió korona.

Mind a 6 osztályra szóló sorsjegyek árai: $\frac{1}{4} = 160$ korona, $\frac{1}{2} = 80$,
 $\frac{1}{4} = 40$, $\frac{1}{8} = 20$ korona, mely összeg 6 részletben fizetendő. Aki az első
huzásra szóló sorsjegyet vesz, mind a 6 osztályban játszik, ha sorsjegyet
egy előbbi huzásban még nem húzták ki; ki a későbbi huzásokhoz vesz
sorsjegyet, tartozik az előbbi megtartott huzások díját is megfizetni, hogy a
későbbi huzásokban résztvehessen; **azért ajánlatos a sorsjegyek
már az első huzásra való megvétele.**

Egészben 100,000 sorsjegy bocsájtatik ki, melyből 50,000 sorsjegyet
kell 6 osztályban kihúzni.

Sorsjegyeket póstaútvány útján is meg lehet rendelni

Taussig Zsigmondnál,

a m. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusítójánál

VILL ÁNYON.

Játéktervekkel s más felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgálk.

Megjelent

az 1898. évi

Kincses Kalendárium.

Naptári része különösen figyelemre méltó.

Ez a naptár három részből áll. Az elsőben egész oldalon, táblázatos
formában adjuk a hónap és hét napjait, római katolikusok, protestánsok,
görög-orszok és izraeliták naptárát, a szentek napjaival, feltűnő betűvel az
ünnepnapokat. Időjárás. Bolygók járását. Hold fényváltozásait. A második
részben, szintén táblázatosan, külön oldalon a nap és a hold keltét, nyugtát
minden napra, a légsúlymérő, hőmérő állásáról stb. szóló személyes följegyzé-
sekre helyet hagyunk. Itt adjuk az illető hónap vasárnapi evangéliumait is.
Négy ételsort. A havi gazdasági, ház körül, mezőn, erdőn, réten, szőlőben,
pincében stb. való tudnivalókat. **Lekszikalis modorban, abc-rendben konyhai
recepteket.** Ez adatokat minden hónapra külön adjuk. A harmadik részben
minden napnak külön rovatot szenteltünk. És pedig jár minden napra híres-
neves Kempis Tamás egy mondása, hazai és külföldi híres emberek kevésbé
ismert egy-egy szentenciája, itt adjuk a nap hosszúságát, növekedését, apa-
dását, közmondást, végül

1848—49-ki szabadságharcunk eseményeit

az ötven esztendő évforduló emlékére. Azonkívül közbe-közbe tudományos
és történelmi apróságokat.

Tartalmából kiemelhetők még a következők:

- A családi ház (képpel) - A család krónikája (bejegyzésre) - A dob története - Afrika fölöstása - A földgömb legmelegebb pontja - Agrármozgalom - A gyász szabályai - A gyermekápolásról - A haditengerészet flottája - A hold fényváltozásának jegyei - A jég hordóereje - A jó feleség - Altisztek (kiszolgált) alkalmazása - Amerika császárai - A mult év dívatja (képpel) - A nap és rendszerének csoportja - A nap melege - A tenger legmélyebb pontja - Átszámító-tábla - A váltó (képpel) - Az adó - Az arcz kozmetikája - Az ember szeme (képpel) - Baleset-biztosítás - Bélyegilletékek - Bérlő följegyzései (bejegyzésre) - Betegem töltött napok (bejegyzésre) - Billiárd - Bírói pálya - Böjtnapok - Csapatok elhelyezése - Csendőrtiszti pálya - Csillagászati évszakok - Csontkoresolya - Divatos férfúingek 1898-ra (képpel) - Drót nélkül való telegrafálás - Éghajlat és aggkor - Egyetemek - Egyéves önkéntesség - Elektromos világítótoronyok - Eljegyzés születés előtt - Eltemetett mikróbák - Emberi test növése - Emlékeztető - Emlékeztethetség - Építési tanácsadó (képpel) - Európa államai és fejedelmei (képpel) - Farsang tartama - Fényképezés a sötétben - Fogadó-napok (bejegyzésre) - Football (Labdarugás) - Gazdasági épületek (képpel) - Gimnáziumok - Gondolatok képződése - Határnap-émlékeztető (bejegyzésre) - Hadapródiskolák - Házibál - Háztartás - Háztulajdonos följegyzései - Híres emberek kedvelt eledelei - Híres kövér emberek	- Híres leány - Holdfogyatkozások - Hőmérsékfokok átszámítása - Időösszehasonlító-táblázat - Ingatlanok és jövedelmeik 1898. - Ipariskolák (közép) - Iszákosok szigete - Jövedelmek és terhek (bejegyzésre) - Kábelek hosszúsága - Kamatátlak - Katonai pálya - Kétszázöt ételrecept - Kiadások és terhek (bejegyzésre) 1898-iki kiadások összegezése - Kölesönadott összegek (bejegyzésre) - Költségvetésünk összeállítása - Ködgyűzés - Könyvnyomatás hajdan és ma - Kortani ismertető jellegek - Lencse - Lóverseny - Megjegyezni való czimek (bejegyzésre) - Mértékek - Meteorok tartalma - Napfogyatkozások - Nagy férfiak képződése - Népek szaporasága - Nevezetes életpálya - Nők öngyilkossága Kinában - Nyelvek régisége - Olvasztott fa - Oriás messzelató - Órónaptár - Ósztöndíjak - Pályaválasztás - Pápaszem - Pénzek nevei - Péterfillér - Pénztelen nemzet - Por a levegőben - Postai tudnivalók - Régi jó idők - Sajátságos folyók - Skorpiókról - Sorsjegyeim jegyzéke - Sorsjegyek huzása 1898-ban - Sulyok - Szakiskolák (vegyesek) - Szélszend a Jupiteren - Találmányok - Tánczolóok statisztikája - Tarok - Tettlegesítés (katonai) - Tiszti fizetések - Tőkék és jövedelmek 1898-ban - Tótok időjóstása - Ujkori legvéresebb háboru - Uralkodások ideje - Vadászati idő - Változó ünnepek - Világon forgalomban lévő pénzek

A KINCSES KALENDÁRIUM ÁRA:

Szines borítékba kötve 1 frt. Angol vászonkötésben 1 frt 50 kr. Franczia
szattánybörkötésben 2 frt 20 kr.

A Kincses Kalendárium megrendelhető a kiadóvállalatnál, Budapest, VIII. kerület,
Rökk Szilárd-utca 4. szám.

Kapható továbbá az összes könyvkereskedésekben.

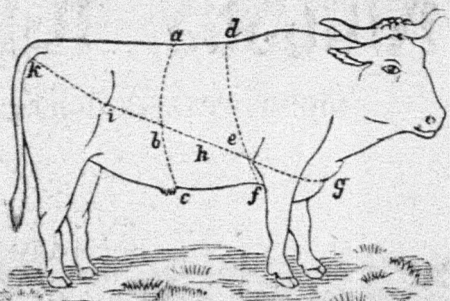
Ujonnan javított marha-mérőszalag

(Matievő es. és kir. pénzügyi tanácsos szabadalma.) 4332

Az élősúly megállapításához szarvasmarhák és sertéseknek.

Pótolja a marhamérleget.

Mint a mellékelt rajz mutatja, csupán csak egynehány méretet kell alkalmazni, hogy az állat élősúlya megállapítható legyen. — Tabellákba nem szükséges a betekintés, mivel minden szükséges adat rajta van a szalagon. Ára darabonként sárgaréz tokban 2 frt 70 kr., börtokban, simán elhelyezett forgattyúval 3 frt 55 kr., franko valamennyi m. kir. postálmásra utánvét vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. 3978

BÁLINTH SÁNDOR,
Wien, 3/3, Salesianergasse 8 I.

Magy. kir. államvasutak.
143.375. C. I. sz.

Hirdetmény.

Kélt-északnyugot-osztrák vasuti kötélek. Uj II. rész 4. díjazási füzet életbeléptetése. 1897. évi november hó 1-től kezdődő érvénnyel a kelet-északnyugot-osztrák vasuti kötélekben uj II. rész 4. díjazási füzet fog elnevezéni, mely egyrészt a cs. kir. osztr. államvasutak állomásai (gácsországi és bukovinai vonalak) valamint a cs. kir. szab. Ferdinand császár északi vasut Krakó állomása és másrészt a Sziléziában, Morvaországban, Csehországban és Alsó-Ausztriában fekvő vasutak állomásai közötti forgalomban gabnára, hüvelyesekre, őrléményekre, gabonából és hüvelyesekből, malátára, olajmagvakra, olajpogácsára és olajpogácsaszire, kocsii és fuvarvelekenként legálább 10,000 kg. feladásánál, továbbá tetszés szerinti mennyiségben feladandó üres, használt zsákokra fog kivételes díjazást tartalmazni.

Ezen díjazás életbeléptetésének napjával hatályon kívül helyeztetnek a kelet-északnyugot-osztrák vasuti kötélekben 1898. évi június hó 1-től érvényes 4. díjazási füzet és annak I. számú pótléka.

Az uj díjazás a végpályák igazgatóságánál és a részes állomásokon darabonként két koronáért kaphatók.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága, a többi részes vasutak nevében is.

„ADRIA“ m. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezérügynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1897. november havában a következő gőzösök fognak közlekedni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1897. október
Fiume	Liverpool	Uthenian	1-10
"	Hull, Newcastle o/T	Rosario	5-15
"	Gibrátr 1) London	Matekovits	5-15
"	Liverpool	Aleppo (C. L.)	5-15
"	Havre, Rouen	Zichy	10-20
"	Primsby,	Andrássy	15-25
"	Liverpool	Andalusian	15-25
"	London	Wm. Bailey	15-25
"	Róterdam, Antwerpen	Petőfi	15-25
"	Bordeaux	Szt. László	15-25
"	Dunkerque	-----	15-25
"	Rouen	-----	15-25
"	Barcelona 2)	Stefánia	25
"	Liverpool	Marathon (C. L.)	20-30
"	Algier 1) Glasgow	Baross	20-30
"	Hull, Newcastle v/T	Calypso	20-30
"	London	Sultana	25/XI-5/CH.
Liverpool	Trieszt-Fiume	Egyptian	1-10
Hull, Newcastle o/T	"	Bassano	1-10
London	"	Széchényi	5-15
Liverpool	Fiume-Trieszt	Tyria (C. L.)	5-15
Bordeaux	Trieszt-Fiume	Tibor	10-20
Rio de Janeiro, Santos	"	Szt. István	10-20
London	"	Budiana	15-25
Rouen	"	B. Kemény	15-25
Liverpool	"	Arabian	15-25
Róterdam Antwerpen	"	Nagy Lajos	15-25
Glasgow	"	Báthori	20-30
Rouen	"	Jókai	20-30
London	"	Matekovits	20-30
Liverpool	"	Pavia (C. L.)	20-30

1) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Tanger, Algir vagy Gibrátr kikötőbe elengedő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot a kikötőket nem érinteni.
2) A gőzös Barcelonán kívül még egy földközi tengeri kikötőt fog érinteni, esetleg Codixot.
Átrakodási szolgálat közvetlen hajórakótelekekkel a felsorolt kikötőkből az összes földközi és adriai kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, és japán vonalaira.
Középtengeri szolgálat. Fiume-Malta-Szicília-Marseille-i vonal. November 4-én „Rákóczy“ 11-én „Mátyás Király“, 18-án „Zrinyi“ és 25-én „Tisza“ gőzös indul Fiuméből—Marsellebe és november 12-én „Tisza“, 19-én „Rákóczy“, 26-án „Mátyás Király“ gőzös indul Marselleből—Fiuméba.

Mindennemű tornaszereket és legjobb minőségű gazdasági kötőlneműeket,

ajánl a **BLEIER és WEISZ,**

kötélgyári cég Budapest.

Rektár és iroda: **KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.**

Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszárító kötelek.**

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákak, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-köcz stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Czirokkalász termelők figyelmébe!

Kész olasz czirokkalászt veszünk bármily mennyiségben. Ugyszintén készek vagyunk jövő. — esetleg több évi termelésnek átvételére is előzetesen szerződni.

Tombázt és Társa seprőgyár Szegeden.

4621

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (gégesorvadást, egyszerű katharrust), fergeket minden gége és mirigybántalmat, 1 doboz 60 krajczár.

Kólíka és felfuvódás elleni balszam a szarvasmarhákknál kólíka és felfuvódás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palaczkka 1 frt 20 kr.

Olvasztó szappan, mindennemű kúteg és külső baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lótulajdonosoknak, 1 drb 1 frt 20 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 füvegcsével 60 kr. **Seb-balszam** 1 füvegcsével 1 frt.

Nagybani eladás **Ludvig Ertl** vegyész és drogistánál **Dornbirn** Vorarlberg Oesterreich.

Raktár: **BUDAPESTEN, Török József** gyógyszeráránál, VI., Király-utca 12. szám.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított repceolajat- elsőrendű ásványolajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot

zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot.

Szalonnát Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsöt csudásot stb.

MŰTRÁGYÁT.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok: gazdasági és erdei vetőmagvakat, mely czélra mintázott ajánlatot kérek.

Szállit:

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgőnycim: „CERES“ Budapest.

Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

Bármiféle
gőcséplőkészletnél
alkalmazható.

Hofherr és Schrantz Budapest,

VI., Váci-körut 57. szám.

Több mint
250 darab
működésben

Ajánlják legújabb szerkezetű **lóheredőrszövő-gépüket** a lóhere lecsépelése, kidörzsölése és tisztítására egy művelet alatt | **Árjegyzékek bérmentve és ingyen.**

Amerikai szabadalmazott forrasztás nélküli
acél
ÖKÖRLÁNCZOK

A forrasztott lánczokhoz képest kétszer
oly nagy ellenállás a töréssel szemben.

Erős, könnyű és olcsóbb
minden egyéb láncznál.

Bizonyítványok és árjegyzékek ingyen.

GOEPPINGER & Co.

Acélmű, Weissenfels Felső-Krajnában.

Kapható minden nagyobb vaskereskedésben.

Budapesti képviselő: **HOFFMANN S. VI., Lendvay-utca 25.**

Magyar kir. államasutak.
20559. II. sz.

Üzletvezetőség Zágráb.

Pályázati hirdetmény.

Fiumé állomáson 9 db Woykum-féle 4-6 m. átmérőjű, egyenként mintegy 3000 kg. súlyú ócska korong vasanyagát értékesíteni kívánjuk.

Felhívtnak mindazok, kik ezen ócska vasanyagot megvenni óhajtják, hogy ebből 50 kros magyar bílyeggel ellátott ajánlatukat Ócska fordító korongok vasanyagának megvételére 20559/97. Z. u. szám közt zárt borítékban legkésőbb f. é. november hó 5-ik napjának déli 12 óráig a zágrábi üzletvezetőség I. osztályához benyújtani sziveskedjék.

Ezen ócska anyagot bérmentve Fiumé állomásunkban (rakkhely, tehát nem kocsiba rakva) adjuk el, az ajánlati ár (egység 100 kg.) tehát azon körülmény figyelembe vételével számokkal és betűkkel tüntetődni kell.

Az ajánlattevő készpénzben, vagy állami betétekre alkalmas értékpapírokban 100 azaz száz forintot tartozik fentnevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál legkésőbb f. é. november hó 4-ik napjának déli 12 óráig óvadék gyanánt letenni.

A letétjegy az ajánlatához nem csatolandó. Letét nélküli, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlat figyelembe vételül nem fog.

Egyebekben az ajánlattevőre a m. kir. államasutak igazgatósága által 122,191/1896. sz. a. kiadott „Általános feltételek ócska anyagok eladása iránt” szabályai kötelezők és az ajánlattevőnél mérvadóak.

Ezen feltételünk a m. kir. államasutak nyomtatványtáránál (Budapest, Andrásy-ut 73. sz.) 15 kr. előzetes beküld. se fejében megkapható.

Zágráb, 1897. évi október 18-án.

Az üzletvezetőség.

Hideg és meleg ellen oltalmat csakis az én világírú **katonatiszti lópokrócáim** nyújtanak, melyek számtalan előkelő személyek, gazdák, ló-tulajdonosok, birtokosok és ezirkusz igazgatók által mint meleg tartós, elpusztíthatatlan, tehát mint a legjobb **lópokróczok** ismerttének el. — A pokróczok igen nagyok, élénk színi sávok és bojtokkal ellátva és mint meleg ágytakarók is használhatók. Ár: A. minőségű 1 ft 60 kr. B. minőségű 2 ft. — Sárga szőrű **flakerpokróczok** 6 különféle sávval és rojtokkal teljes hosszúság és szélesség 2 méter hosszú, 1 1/2 méter méter széles, igen finom, darabja 3 ft 50 kr. Széksültes jótállás mellett utánvétellel. — Még nem felelő árunknál az összeg visszaadatik. — Egyedüli megrendelési hely **M. Rundbakin, Wien II., Grosse-Pfargasse 25.**

Gyökerez szőlőjtványok
Bajor József
államilag segélyezett szőlőjtvány telepéről Ráczalmáson. 60000. sz. rendeletben megállapított szokványminőségnek megfelelő, fajtisza Ripária portálison előállított 1. oszt. gyökerez szőlőjtványok ára ezrenként f. év őszén 120 ft, 1898. év tavaszán 125 ft. Csomagolás és vasutra szállítás ezrenként 1 ft.

Őszi megrendelésnél az összeg 100%-ka, tavaszi megrendések-nél pedig 25%-ka előlegképen beküldendő. 418F

Birtoktulajdonosok figyelmébe!

Elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdasz (keresztény), ki a gazdálkodás minden ágában jártas és a magyar és több szláv nyelvet bírja, hármíró részesedéssel mint jószágintéző tantieme vagy a tiszta haszon biztosításának ellenében gazdaságot kíván átvenni. A gazdaság hiányos felszerelése esetében, az illető maga kellőképpen felszerelné azt, vagy ebben kbelül 50,000 ft összegig mint társ részt venne. A t. ez. birtokosoknak ezzel a legjobb alkalom kínálkozik birtokaikat jól és oksterüen kezelteni. Birtokok, melyek Bécsből 5 óránál kisebb távolságra vannak, előnyben részesülnek. Ajánlatokat a gazdaság részletes leírásával, ugyszintén minden egyéb tudnivalók „N. 4070.” szám alatt továbbit **Rudolf Mosse, Wien, I., Seilerstätte 2.** 4641

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól	szállítva : tartány ca 28 kiló, kilónként 40 kr.
	tartány ca 50 kiló kilónként 35 kr. postán
ingyen csomagolás és bérmentesen	4 kiló
4 kiló 1 pléhszelenczében	ben 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében
3 frt. Kaucsukkal vegyítve	kilónként 10 kr. több. Vizmentes
börkenőcs vadászcsizmáknak.	

TERMÉSZETI NYERS-VASELINÉ
Pata és Bőr Ápolószer
4 kiló fizista súly bérmentesen frt 2.50

JUST és Tarsa BECS

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** Üllői-ut 25-dik szám.

Takarmány-készítő kamrák

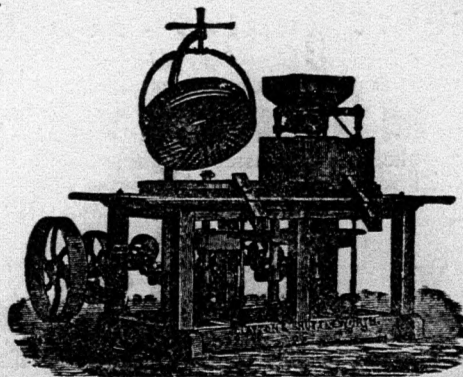
teljesen berendezve: szecskavágók, répvágók és zúzó, kukorica-morzsolók.

Főraktára: Budapest, VI. kerület, Váci-körut 63. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

mezőgazdasági gépgyárosok

Kimerítő képes árjegyzékek és tervrajzok kívánatra ingyen és bérmentve.

Daráló- és őrlő-malmok

kitűnő eredeti angol daráló-gépek, fűlesztők, gazdasági és frágylé-szivattyúk a legjobb kiállításban.

Eladó burgonya vetőmag.

Magyar kincs Agnelli-féle magból tenyésztve, bőtermő, magas keményítő tartalmu legjobb legujabb hazai faj
10 től 50 mm.-ig 100 kilonként 3 frt 50 kr.
teljes kocsiakománnyonként 100 kilonként 3 frt.

Kopsen's rose szintén bőtermő különösen homokos talajba ajánlható,
10 től 50 mm.-ig 100 kilonként 2 frt 50 kr.
50 től 100 " 100 " 2 "

Zsák nélkül Kenyérmező vasút állomásra szállítva.

Szőlővesszők.

peronosporamentes I. oszt. gyökeres európai fajok.
20,000 drb Mézes fehér 1000 drbja ..... frt 8.— öszi v. tava-
20,000 " Kadarka 1000 " ..... " 8.— szi szállításra
15,000 " Fehér dinga 1000 " ..... " 8.— csomagolás
10,000 " Chasselas blanc croquant ..... " 12.— 1000 db. után
1,000 " Ezerjő ..... " 10.— 50 kr.

Gyümölcsfák.

5-6 éves alma, körte, reine claudie, kajszin és öszi barack cseresznye meg-
ojtványok a legkötöny nyári és téli fajokban darabja 50-55 kr. öszi és
tavaszi szállításra.

Öntermesztett kitünő minőségű pálinkanemek, u. m.: szilvo-
rium, törköly, barack, boróka, seprő, rum stb. jutányos árak mellett.

Megrendelések intézendők

Megyeri Dr. Krausz Izidor

uradalmi intézőségéhez

KENYÉRMEZŐ, (posta és vasut állomás).

Birtokbérlet.

Zalamegyében fekvő prima talaju

10,000 holdas birtok

egészben vagy pedig pusztánként is 600, 800, 1000, 2000,
3000 holdas részletekben

12 esetleg 15 évre bérbe adatik.

Bővebb felvilágosítással

4624

Lengyel Bernát N.-Kanizsán szolgál.

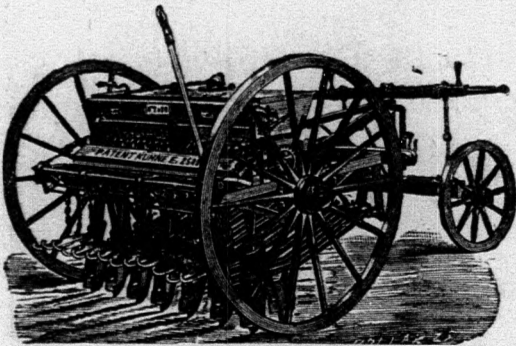
Marokrakó aratógépekre Mezőhegyesen 1897. Első díj: nagy
állami aranyérem!

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb, 1856 óta fennálló gazdasági gépgyára ajánlja:
a legnépszerűbb és legkedveltebb 30% vetőmagot megtakarító

„HUNGÁRIA“ és „MOSONI DRILL“ sorvetőgépeit

sík és hegyes talajra, 17500 példányban elterjedve.

Sack-féle ekéit, 2-3-4 vasu ekék.

Legjobb Laacke-féle rét és szántó-
föld boronák.

Rosták, Konkolyozók, Szelelők, Wentzky-
féle füllesztők; Répa- és szecska-
vágók stb.

UJ! „Rapid darálók“ minden nagy-
ságban.

UJ! Combinált hengerek.

UJ! Burgonya választók:

UJ! Czirok cséplőgépek!

• Különlegesség: •

Takarmánykamra berendezések!

FÓRAKTAR:

Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-
szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellő-
zetések, clostettek, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és
róleum váladékból nyert gázok értékesítését
célzó készülékek létesítését, városok, indó
házak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok
gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-oszlokok raktáron.

Értesítés.

A csász. és kir. közös hadügyministerium
1897. október 4-ikén 1667. Abth. 13. szám alatt
kelt leirata szerint különféle ruházati és felsze-
relési tárgyat általános versenyzés útján szán-
dékozik biztosítani.

A teljertalmu hirdetmény ajánlati mintával
együtt, továbbá a szállítandó cikkek jegyzéke
és az egy szerződési tervezet alakjában szer-
kesztett részletes feltételek valamennyi hadtest
hadbiztosságánál, a brünni, budapesti, gráci és
kaiserebersdorfi ruhatáraknál, — továbbá vala-
mennyi kereskedelmi és iparkamránál, a keres-
kedelmi ministeriumnál és a budapesti magyar
országos iparegyesületnél betekinthező.

Budapest, 1897. október 23-án.

**A cs. és kir. 4. hadtest
hadbiztosságától.**

Utányomás nem díjazatik.

4588

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv.-társ.

ajánlja losonezi gyárából, kitünő minőségű

faecál

trágyáit

feltárt faecáliák, faecál-superphosphát,
tőzegphosphorsav stb. stb.

Részletes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál

az igazgatóság

3138

Budapest, VI., Andrássy-út 30. szám, II. emelet 8. ajtó.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

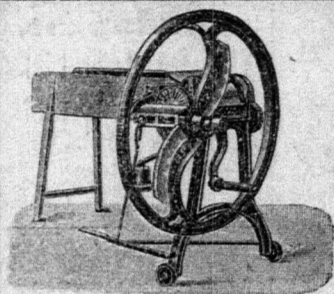
John Fowler & Co.

Telefon 92-50.

Budapest-Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzek szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Budáról könnyen elérhető.

Szecskavágók

járgány- és kézi hajtásra,

Répvágók,

legújabb szabadalmazott

„RAPID“ darológépek

Wentzki-féle szabad.

gyorstakarmány-füllesztők

nagy készletben.

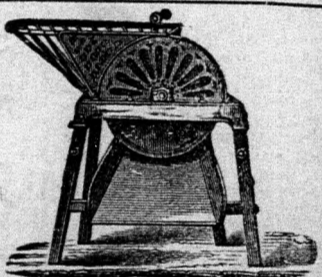
Friedlaender József

gépgyára,

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut 1.

Az összes gazdasági gépek gyártása.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

EGERESI MÜTRÁGYA-GYÁR KRAMER J.

Ajánlja kellően száraz és könnyen szórható műtrágyáit, nevezetesen
magas Csontliszt-Superphosphátot, Párolt Csontlisztet, Trágyagyepszet
százaléku stb. a legjutányosabb árakban.
Fölvilágosításokkal, árszabással és ismertető füzetekkel készséggel szolgál
a központi iroda:
BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 9-dik szám.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Dúsan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű czikkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos-, gömbölyű-, rácseret- és U-vas, gerenda stb. és abroncsvas, szeglet-, ablak-

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és összekötő darabok; légszesz- és vízvezeték cső, sajtócső, kúteső, forraszó, furócső stb.

Öntött csövek, vízvezeték- és csatornázási czélokra, valamint mindennemű felszerelési tárgyak viz-, légszesz- és gőzvezetékhez, mint: tolattyúk, mindeféle csapók, fémárúk légszeszvilágításhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marók, dörzsárak, csavarmetszők, furók, csigafúró, csőcsavarmetsző, csővágó, csősatu stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

4070

Gőzekék

utcai lokomotivok,

gőzcséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czimen.

4091

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyártelepe

BUDAPEST, Külső váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak,
Sörgyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

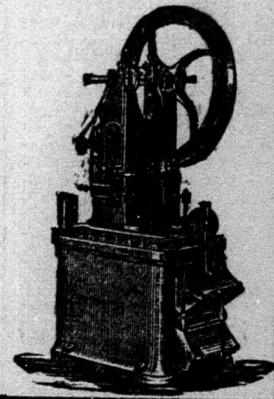
Szaktekintély mezőgazdasági czukorgyárak és szesz-főzdek terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági czukorgyárat létesített.

Mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

3613